

Quality4Children Standarti

bērnu ārpusģimenes aprūpei Eiropā

Ievadraksts

Benita Ferero-Valdnere, Ārējo attiecību un Eiropas kaimiņattiecību politikas komisāre

Šobrīd ES piedzīvo ievērojamas ekonomiskas, politiskas, vides un sociālas pārmaiņas, kas ietekmē bērnus. Bērni, kuri dzīvo ar nabadzīgiem vecākiem, vai bērni, kuri nevar dzīvot ar saviem vecākiem, ir visvairāk pakļauti nabadzībai, sociālajai atstumtībai un diskriminācijai, kas, savukārt, var padarīt tos vēl vairāk ievainojamus pret ļaunprātīgu izmantošanu, nevērīgu izturēšanos un ekspluatāciju. Bērna audzināšanas raksturs un apstākļi lielā mērā ietekmē šī bērna turpmāko dzīvi. Skumji, taču procentuāli ES bērnu, kuri dzīvo nabadzīgos apstākļos ES teritorijā, ir vairāk nekā nabadzībā dzīvojošu pieaugušo iedzīvotāju. Tādēļ mums ir jānodrošina piemēroti dzīves apstākļi un aprūpe visiem bērniem.

Es kā Ārējo attiecību un Eiropas kaimiņattiecību politikas komisāre lieku īpašu uzsvāru uz efektīvu bērnu tiesību aizsardzību, ņemot vērā viņu individuālās vajadzības un topošās spējas, saskaņā ar Eiropas Savienības pamatnostādņēm, kas kalpo par piemēru visai pasaulei. Bērnu tiesību veicināšana, aizsardzība un īstenošana ir kļuvusi par svarīgu politisko prioritāti ES iekšējo un ārējo politisko nostādņu veidošanā. Bērnu tiesības ir cilvēktiesību sastāvdaļa, ko ES un dalībvalstīm ir jāievēro saskaņā ar starptautiskajiem un Eiropas līgumiem, tostarp ANO Konvenciju par bērnu tiesībām un tās Neobligātajiem protokoliem, Tūkstošgades attīstības mērķiem, Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un Eiropas Pamattiesību hartu.

Šajā kontekstā „Quality4Children Standarti” papildina mūsu politikas izstrādes pasākumus, sevišķi gadījumos, kad bērni nevar dzīvot kopā ar saviem vecākiem. Pamatojoties uz patiesiem stāstiem, tajos īsi izklāstīti vispārēji standarti, kuru mērķis ir nodrošināt un uzlabot bērnu un jauniešu attīstības iespējas ārpusģimenes aprūpes jomā visā Eiropā. Esmu pārliecināta, ka šie standarti ir vērtīgs ieguldījums un svarīgs nākamais solis ceļā uz bērnu aprūpes sistēmu saskaņošanu Eiropā.

Benita Ferero-Valdnere
Ārējo attiecību un Eiropas
kaimiņattiecību politikas komisāre

Ievads	Lēmumu pieņemšanas un uzņemšanas process

Atzinība

Šo standartu izveide nebūtu iespējama bez 163 bērnu un jauniešu, 36 bioloģisko vecāku, 106 aprūpētāju un 24 paplašināto ģimeņu locekļu, juristu un valdību pārstāvju vērtīgā atbalsta visā Eiropā.

«Nākamais pagrieziena punkts bija tas, kā audžumāte uzsāka sarunu mūsu pirmajā tikšanās reizē. Pirmais, ko es pamanīju, bija viņas uzvedība. Tā palīdzēja man nomierināties. Un viņa man teica: „Arī es esmu tikai cilvēks. Šodien es varu palīdzēt tev, bet rīt tu varēsi palīdzēt man.”»

(Māte no Norvēģijas, kods 22.04.02)

Priekšvārds

Darbošanās bez vecāku gādības palikušo bērnu vislabākajās interesēs – tāds ir mūsu trīs organizāciju – FICE (*Fédération Internationale des Communautés Educatives*), IFCO (*International Foster Care Organisation - Starptautiskā Audžuvecāku organizācija*) un SOS Children's Villages (*SOS bērnu ciemati*) – galvenais darbības motīvs. Mēs cenšamies ar *Quality4Children* (Q4C) palīdzību uzlabot bez vecāku gādības palikušo bērnu stāvokli un atbalstīt viņu attīstību, izmantojot ārpusģimenes aprūpes kvalitātes standartus.

Šajā izdevumā publicēta informācija par Q4C projektu un tā rezultātā izveidotie ārpusģimenes aprūpes kvalitātes standarti Eiropā.

Pamatojums

Līdz ar Apvienoto Nāciju Konvencijas par bērnu tiesībām (UN CRC) pieņemšanu 1989. gadā mūsu trīs organizāciju mērķi ieguva starptautisku tiesisku pamatojumu.

Šī starptautiskā apņemšanās ievērot, aizsargāt un īstenot bērnu tiesības nostiprināja mūsu rīcību. Tā kā visā pasaulē pieaug bērnu tiesību pārkāpumu skaits, mēs vienojamies, ka nepietiek tikai ar starptautiskos līgumos reglamentētiem politiskiem pienākumiem, nedz arī ar papildu bērnu aizsardzības pasākumu īstenošanu.

Tādējādi Q4C standarti tika izveidoti, balstoties uz stingru pārliecību, ka ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu stāvokļa efektīva un ilgtspējīga uzlabošana būs iespējama, tikai nodibinot spēcīgas partnerības. Tā rezultātā izveidojās sadarbība starp minētajām trim organizācijām, lai īstenotu šo projektu un nodrošinātu visu pušu līdzdalību tā izstrādē.

Pēc trīs gadus ilgas pētnieciskās darbības un kopīgiem pasākumiem, kas palīdzēja izveidot pašreizējos Q4C Standartus, mēs esam apņēmušies nostiprināt savu sadarbību un veidot jaunas partnerības visos līmeņos, lai popularizētu šos standartus un aizsargātu bez vecāku aprūpes atstāto bērnu tiesības gan Eiropā, gan pasaulē.

Īstenošanas pamats

Lai vairotu uzmanību, ko UN CRC konvencija pievērša bez vecāku gādības palikušo bērnu stāvoklim, 2004. gadā Bērnu tiesību komiteja aicināja izstrādāt „Apvienoto Nāciju Vadlīnijas bez vecāku gādības palikušo bērnu aizsardzībai” [United Nations Guidelines for the Protection of Children without Parental Care]. Līdzīgi 2005. gadā Eiropas Ministru Padomes Komiteja pieņēma ieteikumu par dalībvalstu aprūpes iestādēs mītošo bērnu tiesībām. Q4C papildina šo tiesisko pamatu ar saviem kvalitatīvajiem standartiem, kurus varēs nepastarpināti pielietot praktizējoši speciālisti.

Paredzamās problēmas ir nodrošināt šo standartu ievērošanu valsts līmenī un izpildīt mūsu kopējo pienākumu – nodrošināt vienlīdzīgas tiesības visiem bērniem.

Mēs izsakām visdziļāko pateicību visiem tiem, kas piedalījās šo kvalitātes standartu izstrādē, tostarp pašiem bērniem un jauniešiem.

Mēs sirsnīgi apsveicam un izsakām savu atbalstu visiem tiem, kuri ir apņēmušies sekmēt šo standartu īstenošanu visos līmeņos!

Monika Nīderle
(Monika
Niederle)
FICE International

Keith Henderson
(Kīts
Hendersons)
IFCO

Helmut Kjutins (*Helmut Kutin*)
SOS-Kinderdorf International

Saturs

Tiesiskais pamats	8
Misijas formulējums	9
Vīzija	9
Misija	9
Vērtības	9
Galvenās koncepcijas	10
Principi	10
Atsauces	10
Standartu izstrāde un īstenošana	11
Darbības joma	11
Izpēte	11
Standartu izstrāde	12
Quality4Children Standartu īstenošana	12
Quality4Children Standartu struktūra un kopsavilkums	13
Struktūra	13
Quality4Children Standartu kopsavilkums	14
Quality4Children Standarti – 1. standartu grupa:	
Lēmumu pieņemšanas un uzņemšanas process	18
1. standarts: Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene saņem atbalstu lēmumu pieņemšanas procesā	19
2. standarts: Bērnam ir tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā	21
3. standarts: Profesionāls lēmumu pieņemšanas process nodrošina bērnam vislabāko iespējamo aprūpi	22
4. standarts: Brāļi un māsas netiek šķirti	24
5. standarts: Pārejas process uz jaunajām mājām ir rūpīgi sagatavots un smalkjūtīgi īstenots	25
6. standarts: Ārpusģimenes aprūpes process norisinās saskaņā ar individuālu aprūpes plānu	27

Quality4Children – 2 .standartu grupa:

Aprūpes process

7. standarts: Bērna ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst viņa/viņas vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi	30
8. standarts: Bērns nezaudē saikni ar savu izcelsmes ģimeni	31
9. standarts: Aprūpētājiem ir atbilstoša kvalifikācija un darba apstākļi	33
10. standarts: Aprūpētāja attiecības ar bērnu balstās uz sapratni un cieņu	35
11. standarts: Bērnām ir tiesības aktīvi piedalīties lēmumu, kuri tieši ietekmēs viņa/viņas dzīvi, pieņemšanā	37
12. standarts: Bērns saņem aprūpi piemērotos dzīves apstākļos	39
13. standarts: Bērni ar īpašām vajadzībām saņem atbilstošu aprūpi	41
14. standarts: Bērns/jaunietis tiek nepārtraukti gatavots patstāvīgai dzīvei	43
	45

Quality4Children – 3. standartu

grupa: Aprūpes izbeigšanas process

15. standarts: Aprūpes izbeigšanas process tiek rūpīgi plānots un īstenots	48
16. standarts: Aprūpes izbeigšanas procesā tiek īstenota efektīva un atbilstoša komunikācija	49
17. standarts: Bērnām/jaunietim ir tiesības piedalīties aprūpes izbeigšanas procesā	51
18. standarts: Tiek nodrošināta pēcaprūpes uzraudzība, nepārtraukts atbalsts un saskarsmes iespējas	53
	55

Svarīgāko terminu vārdnīca

Pielikums

Atsauces uz Konvenciju par bērnu tiesībām (UN CRC)	58
Konvencija par bērnu tiesībām	59
Quality4Children partnerorganizācijas	64
Imprint	82
	84

Tiesiskais pamats

Vairāku iemeslu dēļ simtiem un tūkstošiem bērnu Eiropā ir liegta iespēja pieaugt savās bioloģiskajās ģimenēs, tādēļ pēc oficiālas iejaukšanās bērni tiek iekārtoti ārpusģimenes aprūpes iestādēs. Šiem bērniem tiek piedāvātas daudzas un dažādas aprūpes sistēmas, lai nodrošinātu un uzlabotu viņu attīstības iespējas. Nepiemērota aprūpes vide var kavēt šo attīstību un padarīt bērnus viegli ievainojamus, kā arī izraisīt vairāku viņu pamattiesību pārkāpšanu.

Šajā kontekstā un neskatoties uz pastiprināto uzmanību, kas tika pievērsta šim tematam UN CRC konvencijā, 2004. gadā ANO Bērnu tiesību komiteja aicināja izstrādāt ANO Vadlīnijas bez vecāku gādības palikušo bērnu aizsardzībai.

Eiropas līmenī arī Eiropas Padomes ieteikumi par aprūpes iestādēs mītošu bērnu tiesību aizsardzību nodrošina tiesisko pamatu bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpei.

Eiropas kontekstā arī starptautiskās bērnu aprūpes organizācijas – FICE, IFCO un *SOS Children's Villages*, izmantojot savu pieredzi, konstatēja, ka noteikti nepieciešams izstrādāt kvalitātes standartus bērnu ārpusģimenes aprūpes jomā. Eiropā, kur galvenais uzsvars tiek likts uz ekonomisko izaugsmi, arī Viseiropas iniciatīvās ir obligāti jāparedz sociālo problēmu risināšana.

Šajā kontekstā trīs starptautiskās bērnu organizācijas – FICE, IFCO un *SOS Children's Villages* – 2004. gada martā sāka īstenot projektu, kura mērķis bija nodrošināt un uzlabot bērnu un jauniešu attīstības iespējas ārpusģimenes aprūpē Eiropā.

Misijas formulējums

Vīzija

Qualiy4Children vīzijas formulējumā ir rakstīts, ka:

Bez vecāku gādības palikušajiem bērniem ir jāsniedz iespēja veidot savu nākotni, lai tie kļūtu par pašpalāvēģiem, pašpietiekamiem un aktīviem sabiedrības locekļiem, dzīvojot labvēlīgā, drošā un gādīgā vidē, kas sekmē viņu pilnā potenciāla attīstību.

Misija

Qualiy4Children misija ir uzlabot situāciju un sekmēt bez vecāku aprūpes atstāto bērnu iespējas, īstenojot šādus mērķus:

- izveidot Eiropas ieinteresēto pušu tīklu, kas aizstāv bērnu tiesības ārpusģimenes aprūpes jomā;
- izstrādāt Eiropas kvalitātes standartus, kas balstīti uz tieši iesaistīto cilvēku pieredzi un labas prakses piemēriem;
- sekmēt bērnu ārpusģimenes aprūpes standartu pārņemšanu, īstenošanu un uzraudzību valsts un Eiropas līmenī.

Vērtības

Qualiy4Children izceļ piecas vienlīdzīgas pamatvērtības, kuras tika ņemtas vērā projekta laikā. Tās ir:

Līdzdalība: Bērnu ārpusģimenes aprūpē tieši iesaistītie cilvēki tika aktīvi iesaistīti projektā jau kopš 2004. gada; tie ir bērni un jaunieši, kuri ir atradušies ārpusģimenes aprūpē, izcelsmes ģimenes, aprūpētāji un sociālie darbinieki.

Dzimumu līdztiesības integrētā pieeja un dažādība: Dzimumu līdztiesības integrētā pieeja un dažādība attiecībā uz visām ārpusģimenes aprūpē iesaistītajām personām ir atspoguļota projekta procesos.

Partnerība: Bērnu ārpusģimenes aprūpē tieši iesaistītajiem cilvēkiem un organizācijām ir iespēja iesaistīties projektā valsts un starptautiskā līmenī.

Saistības: Q4C rīkojas atbilstoši UN CRC prasībām.

Atbildība un ilgtspēja: Q4C ir atbildīgs 3 organizāciju – projekta radītāju – priekšā. Tā ilgtspēju garantēs Eiropas sadarbības tīkls, kura darbību vadīs 3 organizācijas, kuras nodrošinās standartu popularizēšanu un partnerību izveidi, lai atbalstītu ārpusģimenes aprūpē mītošo bērnu stāvokļa un attīstības iespēju uzlabošanu.

Galvenās koncepcijas

Principi

Q4C Standartu pamatā ir informācija, kas ievākta no stāstījumiem (stāstiem), kuros dalījās cilvēki, kam ir pieredze ārpusģimenes aprūpē (stāstītāji). Pēc stāstu izanalizēšanas Q4C noteica šajos stāstos vairākus kopīgus apgalvojumus. Tie tika sagrupēti šādās grupās:

Komunikācija un līdzdalība

Stāstītāji uzsvēra, cik liela nozīme ir atbilstošai un caurskatāmai komunikācijai ārpusģimenes aprūpes procesā. Stāstos arī tika izcelts tas, cik svarīgi ir tapt uzklausiņam un apzināties, ka tiek ņemts vērā personas viedoklis.

Bērnu aizsardzības dienestu iejaukšanās

Ātri un konkrētajam bērnam piemēroti risinājumi, tostarp brāļu un māsu iekārtošana vienā iestādē/ģimenē, izcelsmes ģimenes iesaistīšana un procesa uzraudzība bija kopīgi stāstītāju pieminēti priekšnoteikumi.

Aprūpe

Vispārēji ar aprūpi saistīti temati bija: vienmērīga pāreja no viena aprūpes veida uz citu, saskarsmes saglabāšana starp bērniem, bioloģisko un paplašināto ģimeni un aprūpētājiem.

Struktūra, noteikumi, rituāli, robežu noteikšana, ierobežojumu apzināšanās un pieņemšana – šie ir temati, kurus jaunieši bieži minēja kā svarīgu ikdienas dzīves sastāvdaļu, atrodoties ārpusģimenes aprūpē.

Stabilu attiecību un starp bērnu un aprūpētāju valdošas pieķeršanās lielā nozīme, emocionālā saikne un bērna attīstības potenciāla sekmēšana arī tika ierindoti aprūpētājiem un bērniem/jauniešiem svarīgo priekšnoteikumu sarakstā.

Ārpusģimenes aprūpes izbeigšana

Pēc stāstītāju domām galvenie aspekti, kuri aprūpētājiem jāņem vērā, sagatavojot bērnu/jaunieti ārpusģimenes aprūpes izbeigšanai, ir: sniegt bērnam/jaunietim atbalstu patstāvīgu lēmumu pieņemšanā un personīgās sabiedriskās dzīves izveidē, sagatavot viņu patstāvīgai dzīvei un piedāvāt atbalstu un padomu pēcaprūpes procesā.

Atsauces

Q4C Standarti ir izstrādāti atbilstoši UN CRC; katrs Q4C standarts atspoguļo vienu vai vairākus UN CRC pamatprincipus: nediskriminēšana; uzticama bērna vislabāko interešu aizstāvība; tiesības uz dzīvību, izdzīvošanu un attīstību un cieņa pret bērna uzskatiem.

Standartu izstrāde un īstenošana

Darbības joma

Q4C Standarti ir izstrādāti, lai informētu, virzītu un ietekmētu bērnu ārpusģimenes aprūpē iesaistītās puses, kuras ir: bērni un jaunieši, kuri drīzumā dzīvos vai dzīvo ārpusģimenes aprūpes iestādēs, bioloģiskās ģimenes, kuru bērns/bērni drīzumā dzīvos vai dzīvo ārpusģimenes aprūpes iestādēs, aprūpētāji, aprūpes organizācijas, vadītāji, sociālie darbinieki, bērnu aizsardzības dienestu darbinieki, bērniības/jaunības dzīves posmu pētnieki, nevalstiskas organizācijas, kas strādā bērnu un jauniešu attīstības jomās, visu līmeņu valsts iestāžu pārstāvji utt.

Mērķa valstis:

Austrija, Beļģija, Bulgārija, Horvātija, Kipra, Čehija, Dānija, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Islande, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Zviedrija, Šveice, Turcija, Lielbritānija.

Izpēte

Q4C izpētes mērķi bija savākt 32 pētījumā iesaistītajās valstīs stāstus, kuros atainota laba prakse, izanalizēt tos un sekojoši pārveidot šo informāciju kvalitātes standartos.

Q4C izvēlēta datu vākšanas metode bija „stāstījums”; šī metode nodrošina intervējamo tiešu piedalīšanos Q4C Standartu bāzes izstrādē.

Izpētes objekti bija stāsti, kuros atainota laba prakse, un to stāstītāji – personas, kurām ir bērnu ārpusģimenes aprūpes pieredze.

Q4C ietvaros kopumā tika savākti un izanalizēti 332 stāsti no 26 valstīm. Vidējais stāstu skaits no katras valsts bija 10,5. Kopumā 49% stāstu bija no bērniem un jauniešiem, kuri ir atradušies ārpusģimenes aprūpē (projekta vissvarīgākā demogrāfiskā grupa); 11,5 % – no bioloģiskajiem vecākiem; 32% no aprūpētājiem (audžuģimenes un SOS ģimenes, jauniešu līderi un citu aprūpes organizāciju darbinieki) un 7,5% – no citiem respondentiem (sociālie darbinieki, juristi utt.).

Datu analīze un rezultāti

Šīs pieejas pamatideja bija veikt satura kvalitatīvo analīzi, kas tika īstenota, lasot tekstuālo informāciju (stāstus), lai noteiktu mainīgo lielumu apzīmējumus: kategorijas, koncepcijas, īpašības un to mijiedarbību stāstos.

Grupa, kas analizēja stāstus, apkopoja rezultātus informācijas matricā un, izmantojot iegūtos datus, sastādīja ziņojumus. Šis ziņojums sniedza informāciju par intervējamo pieredzi, cerībām un vajadzībām. Stāstos izkristalizētās kategorijas ir uzskaitītas iepriekš tekstā (skat. „Galvenās koncepcijas”).

Standartu izstrāde

Q4C projekta grupa (PG) ierosināja sabiedrisku apspriešanu 32 Eiropas valstīs, kurās darbojas vismaz viena no trim organizācijām. Viens no šīs apspriešanās iznākumiem bija nacionālo koordinatoru (NK) iecelšana – šīm personām sadarbībā ar nacionālo grupu (NG) bija jāveic izpēte un jāizstrādā standarti valsts līmenī. NG pirmais uzdevums bija savākt un izanalizēt stāstus, kas ataino labu praksi, no personām, kuras ir tieši iesaistītas bērnu ārpusģimenes aprūpē. Šīs analīzes rezultāti tika izmantoti kā kvalitātes standartu izstrādes pamats.

Pirmo Q4C Standartu melnrakstu izstrādāja NG ar PG atbalstu. Pēc tam šis melnraksta dokumenta tika pilnveidots trīs starpvalstu grupu sanāksmju laikā, kurās piedalījās arī jaunieši no Q4C. Pēc melnraksta pabeigšanas intervējamajiem (stāstītājiem) un NG locekļiem bija iespēja nosūtīt savus komentārus PG. Viņu ieteikumi tika iekļauti standartos pēdējās starpvalstu grupas sanāksmes laikā.

Darba grupa, kura sastāvēja no jauniešiem, nacionālo grupu un projekta grupas pārstāvjiem, caurskatīja, rediģēja un noformēja standartus.

Quality4Children Standartu īstenošana

Lai īstenotu Q4C misiju, pamatojoties uz savstarpēji saistītiem pamatprincipiem – līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību – tika izvirzīti šādi divi mērķi:

- sekmēt bērnu ārpusģimenes aprūpes standartu pieņemšanu valstu un Eiropas līmenī;
- veicināt Q4C Standartus un to pieeju un filozofiju valsts, Eiropas un visas pasaules mērogā.

Quality4Children Standartu struktūra un kopsavilkums

Q4c Standarti tika izstrādāti, lai garantētu un uzlabotu ārpusģimenes aprūpē mītošo bērnu un jauniešu stāvokli un attīstības iespējas Eiropā. Standartu mērķis ir atbalstīt bērnu un jauniešu ārpusģimenes aprūpē ieinteresētās personas, proti, bērnus un jauniešus, bioloģiskās ģimenes, aprūpētājus, aprūpes organizācijas, bērnu aizsardzības dienestus, kā arī valsts un starptautiskās varas iestādes.

Struktūra

Q4C Standarti sastāv no 18 standartu kopuma, kuri ir organizēti atbilstoši aprūpes posmiem, kas tika noteikti izpētes posmā (a). Katrs Q4C Standarts sastāv no četriem elementiem (b).

a) Standartu grupas

Šajā dokumentā ārpusģimenes aprūpes process ir iedalīts trīs grupās.

Lēmumu pieņemšanas un uzņemšanas process:

šis process sastāv no diviem posmiem – bērna stāvokļa novērtējuma, lai būtu iespējams pieņemt vislabāko iespējamo lēmumu, un pasākumiem, kas jāveic, lai integrētu bērnu viņa/viņas turpmākajā dzīves situācijā.

Aprūpes process:

aprūpes process ir laikposms starp uzņemšanas procesu un aprūpes izbeigšanas procesu; tas ietver aprūpētāju sniegtās faktiskās rūpes un atbalstu.

Aprūpes izbeigšanas process:

šis ir process, kura laikā bērns/jaunietis kļūst neatkarīgs, atgriežas savā izcelsmes ģimenē vai pārvācas uz citu ārpusģimenes aprūpes vietu; tas ietver (tobrīd) bijušā aprūpētāja turpmāko atbalstu.

b) Standartu struktūrelementi

Standarta virsraksts un apraksts

Skaidrs nepieciešamā kvalitātes līmeņa apraksts. Standarts sniedz ārpusģimenes bērnu aprūpes struktūru un norādījumus.

Citāti

Atlasīti citāti no personu stāstījumiem; tiem ir piešķirts kods atbilstoši Q4C datu bāzei.

Pienākumi

Visām attiecīgā standarta īstenošanā iesaistītajām personām paredzēts uzdevumu, pienākumu un noteiktu tiesību kopums.

Vadlīnijas

Prasības, kas saistītas ar attiecīgā standarta īstenošanu.

Brīdinājuma signāli

Uzskaitītas darbības, kas ir pretrunā ar attiecīgā standarta īstenošanu.

Quality4Children Standartu kopsavilkums

1. standartu grupa: Lēmumu pieņemšanas un uzņemšanas process

- 1. standarts:** Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene saņem atbalstu lēmumu pieņemšanas procesā. Bērnam un viņa/viņas izcelsmes ģimenei ir tiesības uz iejaukšanos, ja viņi izsaka vēlmi mainīt savu dzīves situāciju vai ja tas nepieciešams konkrētajā situācijā. Bērna drošība un vislabākās intereses ir visaugstākā prioritāte. Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene vienmēr tiek uzklautīti un cīnīti.
- 2. standarts:** Bērnam ir tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā. Visas iesaistītās puses uzklaut un cīna bērnu. Bērns saņem atbilstošu informāciju par savu situāciju, tiek mudināts paust savus uzskatus un piedalīties šajā procesā atbilstoši savam sapratnes līmenim.
- 3. standarts:** Profesionāls lēmumu pieņemšanas process nodrošina bērnam vislabāko iespējamo aprūpi. Lēmumu pieņemšanas process ietver divus jautājumus: Kurš risinājums ir bērna vislabākajās interesēs? Ja tiek konstatēta ārpusģimenes aprūpes nepieciešamība, kurš ārpusģimenes aprūpes veids bērnam ir vispiemērotākais? Visas bērna attīstībā tieši iesaistītās puses sadarbojas, izmantojot attiecīgās speciālās zināšanas. Tās saņem un savstarpēji paziņo būtisko informāciju par lēmumu pieņemšanas procesu. Kad jāpieņem aprūpē bērni ar īpašām vajadzībām, jāņem vērā viņu specifiskās prasības.
- 4. standarts:** Brāļi un māsas netiek šķirti. Ārpusģimenes aprūpes procesā brāļi un māsas netiek šķirti. Brāļi un māsas tiek šķirti tikai tad, ja tas kalpo viņu labklājībai. Šādā gadījumā tiek nodrošināta saskarsme starp brāļiem un māsām, ja vien tam nav negatīvas ietekmes uz bērniem.
- 5. standarts:** Pārejas process uz jaunajām mājām ir rūpīgi sagatavots un smalkjūtīgi īstenots. Pēc tam, kad panākta vienošanās par aprūpes formu, turpmākā aprūpes organizācija rūpīgi sagatavojas bērna uzņemšanai. Uzņemšanai jābūt pakāpeniskai un jārada pēc iespējas mazāk traucējumu. Pāreja uz jaunu ārpusģimenes aprūpes vietu tiek organizēta kā process, kura galvenais mērķis ir nodrošināt bērna vislabāko interešu ievērošanu, kā arī attiecīgo iesaistīto pušu labklājību.

- 6. standarts:** Ārpusģimenes aprūpes process norisinās saskaņā ar individuālu aprūpes plānu
- Lēmumu pieņemšanas procesā tiek sastādīts individuāls aprūpes plāns, kurš tiek pilnveidots un īstenots visā ārpusģimenes aprūpes procesā. Šī plāna mērķis ir sniegt norādījumus par vispārējo bērna attīstību.
- Parasti aprūpes plānā ir atspoguļots bērna attīstības stāvoklis, izvirzīti mērķi un pasākumi un raksturoti resursi, kas nepieciešami bērna vispārējās attīstības sekmēšanai. Šis plāns palīdz pieņemt svarīgus lēmumus ārpusģimenes aprūpes procesa laikā.

2. standartu grupa: Aprūpes process

- 7. standarts:** Bērna ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst viņa/viņas vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi
- Bērns uzaug iekļaujošā, pretimnākošā, drošā un gādīgā vidē. Tas, ka bērnam tiek dota iespēja uzaugt gādīgā ģimenes vidē, nodrošina šo vides kritēriju izpildi.
- Jaunajā ārpusģimenes aprūpes vietā bērnam ir iespēja izveidot stabilas attiecības ar aprūpētāju un nezaudēt saikni ar viņa/viņas sociālo vidi.
- 8. standarts:** Bērns nezaudē saikni ar savu izcelsmes ģimeni
- Bērna attiecības ar viņa/viņas izcelsmes ģimeni tiek veicinātas, saglabātas un atbalstītas, ja tas ir bērna vislabākajās interesēs.
- 9. standarts:** Aprūpētājiem ir atbilstoša kvalifikācija un darba apstākļi
- Pirms aprūpētājiem tiek uzticētas rūpes par bērnu, viņi tiek rūpīgi novērtēti, atlasīti un apmācīti. Aprūpētāji saņem nepārtrauktu apmācību un profesionālo atbalstu, lai nodrošinātu bērna vispārējo attīstību.
- 10. standarts:** Aprūpētāja attiecības ar bērnu balstās uz sapratni un cieņu
- Aprūpētājs velta bērnam individuālu uzmanību un apzināti cenšas iemantot viņa/viņas uzticēšanos un saprast viņu. Aprūpētāja komunikācija ar bērnu vienmēr ir atklāta, godīga un cieņas pilna.

- 11. standarts:** Bērnam ir tiesības aktīvi piedalīties lēmumu, kuri tieši ietekmēs viņa/viņas dzīvi, pieņemšanā
- Bērns tiek uzskatīts par savas dzīves ekspertu. Bērns tiek informēts, uzklauts un uztverts nopietni, un tiek augstu vērtēta viņa/viņas spēja neatkāpties no sava viedokļa. Bērns tiek mudināts paust savas jūtas un pieredzi.
- 12. standarts:** Bērns saņem aprūpi piemērotos dzīves apstākļos
- Aprūpes organizācijas dzīves līmenis un infrastruktūra atbilst bērna vajadzībām attiecībā uz komfortu, drošumu, veselīgiem sadzīves apstākļiem, kā arī netraucētu piekļuvi izglītībai un sabiedrībai.
- 13. standarts:** Bērni ar īpašām vajadzībām saņem atbilstošu aprūpi
- Aprūpētāji saņem nepārtrauktu un specifisku apmācību un atbalstu, lai tie spētu apmierināt viņu aprūpē esošo bērnu īpašās vajadzības.
- 14. standarts:** Bērns/jaunietis tiek nepārtraukti gatavots patstāvīgai dzīvei
- Bērns/jaunietis saņem atbalstu, lai nākotnē viņš/viņa spētu kļūt par pašpalāvēgu, pašpietiekamu un aktīvu sabiedrības locekli. Viņam/viņai ir pieejama izglītība un tiek sniegta iespēja apgūt dzīves prasmes un vērtības.
- Tiek veicināta bērna/jaunieša pašcieņa. Tas palīdz bērnam/jaunietim justies stipram un pārliecinātam, saskaroties ar grūtībām.

3. standartu grupa: Aprūpes izbeigšanas process

15. standarts: Aprūpes izbeigšanas process tiek rūpīgi plānots un īstenots

Aprūpes izbeigšanas process ir svarīgs posms bērnu ārpusģimenes aprūpē un tiek rūpīgi plānots un īstenots. Tas tiek galvenokārt balstīts uz bērna/jaunieša individuālo aprūpes plānu.

Bērns/jaunietis tiek atzīts par ekspertu savas aprūpes kvalitātes jomā. Viņa/viņas atbildes reakcija ir svarīgs aprūpes sistēmas kvalitātes un attiecīgā aprūpes modeļa turpmākas pilnveides priekšnoteikums.

16. standarts: Aprūpes izbeigšanas procesā tiek īstenota efektīva un atbilstoša komunikācija.

Visas aprūpes izbeigšanas procesā iesaistītās puses saņem visu būtisko informāciju atbilstoši savai lomai šajā procesā. Vienlaikus bērnam/jaunietim un viņa/viņas izcelsmes ģimenei ir tiesības uz privātumu un drošību.

Visa informācija tiek paziņota bērnam/jaunietim un viņa/viņas izcelsmes ģimenei viņiem saprotamā un piemērotā veidā.

17. standarts: Bērnam/jaunietim ir tiesības piedalīties aprūpes izbeigšanas procesā

Aprūpes izbeigšanas procesa pamatā ir individuālais aprūpes plāns. Bērnam/jaunietim ir tiesības paust savu viedokli un ar pašreizējo situāciju un turpmāko dzīvi saistītas vēlmes. Viņš/viņa piedalās aprūpes izbeigšanas procesa plānošanā un īstenošanā.

18. standarts: Tiek nodrošināta pēcaprūpes uzraudzība, nepārtraukts atbalsts un saskarsmes iespējas

Kad bērns/jaunietis ir pametis ārpusģimenes aprūpes vietu, viņam/viņai ir iespēja saņemt palīdzību un atbalstu. Aprūpes organizācija cenšas nodrošināt to, lai viņš/viņa neuztvertu aprūpes izbeigšanas procesu kā jaunu un smagu traucēkli.

Ja jaunietis ir sasniedzis pilngadību, aprūpes organizācijai vajadzētu turpināt piedāvāt atbalstu un saziņas saglabāšanas iespēju.

1. standartu grupa

Lēmumu pieņemšanas un uzņemšanas process

Lēmumu pieņemšanas process sastāv no diviem posmiem:

Lēmumu pieņemšanas pirmais posms galvenokārt ietver bērna vajadzību un viņa/viņas ģimenes situācijas izvērtēšanu un lēmumu par bērnam vispiemērotāko risinājumu. Ja ārpusģimenes aprūpe ir vislabākais risinājums, kas atbilst bērna vislabākajām interesēm, nākamais lēmumu pieņemšanas procesa posms sākas ar vispiemērotākās ārpusģimenes aprūpes vietas noteikšanu. Lēmumu pieņemšanas posms ir pabeigts, kad ir noteikta ārpusģimenes aprūpes vieta un visas iesaistītās puses ir to atzinušas par piemērotu.

Uzņemšanas process ietver visas darbības, kas saistītas ar bērna integrēšanu viņa/viņas turpmākajā dzīves situācijā. Visas bērna attīstībā tieši iesaistītās puses saņem un savstarpēji paziņo svarīgo informāciju par lēmumu pieņemšanas procesu.

Kad jāpieņem aprūpē bērni ar īpašām vajadzībām, jāņem vērā viņu specifiskās prasības.

Šajā standartu grupu ietilpst šādi standarti:

1. standarts: Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene saņem atbalstu lēmumu pieņemšanas procesā
2. standarts: Bēram ir tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā
3. standarts: Profesionāls lēmumu pieņemšanas process nodrošina bērnam vislabāko iespējamo aprūpi
4. standarts: Brāļi un māsas netiek šķirti
5. standarts: Pārejas process uz jaunajām mājām ir rūpīgi sagatavots un smalkjūtīgi īstenots
6. standarts: Ārpusģimenes aprūpes process norisinās saskaņā ar individuālu aprūpes plānu

1. Standarts Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene saņem atbalstu lēmumu pieņemšanas procesā

Bērnam un viņa/viņas izcelsmes ģimenei ir tiesības uz iejaukšanos, ja viņi izsaka vēlmi mainīt savu dzīves situāciju vai ja tas nepieciešams konkrētajā situācijā. Bērna drošība un vislabākās intereses ir visaugstākā prioritāte. Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene vienmēr tiek uzklauti un cīnīti.

„Man bija ārkārtīgi bail zaudēt savus bērnus [...]. Taču es uzreiz jutu, ka es joprojām esmu svarīgs cilvēks viņu dzīvē. Es biju iesaistīta visā, kas notika ar maniem bērniem. Es jutos piederīga [...], es vienmēr varēju bērniem parādīt, ka mani interesē viņu dzīve, un īpaši tādēļ, ka es drīkstēju piedalīties bērniem nozīmīgos pasākumos.”

(Māte no Luksemburgas, kods 18.04.01)

„Meitenei ir 14 gadi, un viņa nevēlas atgriezties mājās. Viņi tiek ar bērnu aizsardzības dienestiem, lai pārrunātu šo situāciju. Viņai ir īpašs lūgums – viņa vēlas jaunu ģimeni. Mēs pētām meitenes sociālo kontaktu, pazīstamo cilvēku loku utt., lai gūtu vispārēju priekšstatu. Izrādās, ka starp māti un meitu pastāv nopietnas komunikācijas problēmas. Es paskaidroju meitenei, ka būtu labi sapulcēties visiem kopā un noskaidrot, ar kādām grūtībām viņa saskaras pašreizējā situācijā.”

(Bērnu aizsardzības dienestu darbinieks Norvēģijā, kods 22.07.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti • Nekavējoties ieceļ personu, kura ir atbildīga par atbalsta sniegšanu bērnam un viņa/viņas ģimenei visā lēmumu pieņemšanas procesā un, ja iespējams, visā ārpusģimenes aprūpes procesā.

B) Vadlīnijas

1. Par bērnu atbildīgā persona ir vienmēr pieejama

Atbildīgā persona ir pieejama visā lēmumu pieņemšanas procesā, lai sniegtu izsmeļošāku informāciju par bērna situāciju un atbalstītu bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni. Ja iespējams, atbildīgā persona uzrauga un atbalsta visu ārpusģimenes aprūpes procesu.

2. Visas ieinteresētās puses ir iesaistītas smalkjūtīgā veidā

Atbildīgā persona izrāda aktīvu interesi par bērna situācijas dažādiem aspektiem un informē visus iesaistītos cilvēkus par viņu tiesībām. Viņš/viņa iesaista visas ieinteresētās puses, kuras spēj sniegt sīkāku informāciju par bērna situāciju, un palīdz rast risinājumu.

Atbildīgā persona uzklausa visas iesaistītās puses, izturas pret tām ar vienlīdzīgu cieņu un godīgi izklāsta bērna iespējas.

C) Brīdinājuma signāli

- Bērns un/vai viņa/viņas izcelsmes ģimene nesaņem atbalstu, kad viņi lūdz vai pieprasa palīdzību.
- Bērna stāsts tiek ignorēts vai apšaubīts.
- Tiek uzklausi tikai stāsta viena puse.
- Iesaistītās puses nesaņem vienlīdzīgu izturēšanos vai cieņu.
- Informācija par bērna tiesībām netiek sniegta pienācīgā veidā.

Aprūpes process

Aprūpes izbeigšanas
process

2. standarts Bērnam ir tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā

Visas iesaistītās puses uzklausa un ciena bērnu. Bērns saņem atbilstošu informāciju par savu situāciju, tiek mudināts paust savus uzskatus un piedalīties šajā procesā atbilstoši savam sapratnes līmenim.

„Es sazinājos ar bērnu aizsardzības dienestiem, un viņi pārņēma kontroli pār situāciju. Viņi atsaucās nekavējoties. Todien es sapratu, ka bērnu aizsardzības dienestiem patiešām rūp manas vislabākās intereses. Mans viedoklis tika ņemts vērā, pat lemjot par to, kur es turpmāk dzīvošu.”

(Meitene no Norvēģijas, kods 22.02.03)

„Meitene pati vēlējās tikt uzņemta aprūpes iestādē. Tas notika pēc viņas otrā lūguma. Vispirms viņa dzīvoja kopā ar savu māti, taču, kad viņas māte saslima, viņa pārvācās dzīvot pie tēva. Nedēļas nogalēs meitene viesojās pie atbalsta ģimenes un vēlāk pie citas atbalsta ģimenes, kura kļuva par viņas audžuģimeni.”

(Somu meitenes stāsts, kods 8.02.02)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti

- Nodrošina bērna tiesības piedalīties visā lēmumu pieņemšanas procesā.
- Sniedz bērnam visu svarīgo informāciju un nodrošina viņa/viņas līdzdalību.

B) Vadlīnijas

1. Bērns saņem izsmeļošu informāciju viņam/viņai saprotamā veidā

Atbildīgā persona sniedz bērnam visu svarīgo ar pašreizējo situāciju un nākotnes iespējām saistīto informāciju un gādā par to, lai viņš/viņa saprastu šo informāciju.

2. Bērna viedoklis tiek noskaidrots smalkjūtīgi

Profesionāli sagatavoti darbinieki no bērnu aizsardzības dienestiem intervē bērnu bērnam saprotamā veidā.

3. Bērna viedoklis tiek cienīts un nopietni ņemts vērā

Atbildīgā persona rūpīgi izvērtē bērna situāciju un cenšas nodrošināt, lai viņa/viņas viedoklis tiktu ņemts vērā.

C) Brīdinājuma signāli

- Bērna rīcībā nav pietiekami izsmeļošas informācijas par savu situāciju vai viņš/viņa nesaprot sniegto informāciju.
- Bērna viedoklis netiek ņemts vērā.
- Bērns nepiekrīt lēmumam.

3. Standarts Profesionāls lēmumu pieņemšanas process nodrošina bērnam vislabāko iespējamo aprūpi

Lēmumu pieņemšanas process ietver divus jautājumus: Kurš risinājums ir bērna vislabākajās interesēs? Ja tiek konstatēta ārpusģimenes aprūpes nepieciešamība, kurš ārpusģimenes aprūpes veids bērnam ir vispiemērotākais?

Visas bērna attīstībā tieši iesaistītās puses sadarbojas, izmantojot attiecīgās speciālās zināšanas. Tās saņem un savstarpēji paziņo svarīgo informāciju par lēmumu pieņemšanas procesu.

Kad jāpieņem aprūpē bērni ar īpašām vajadzībām, jāņem vērā viņu specifiskās prasības.

„Audžuģimeņu padomdevējs izklāsta iespējamajām audžuģimenēm bērna vajadzības, un, ja izdodas vienoties, centrs informē bērnu. Bērns arī saņem detalizētu izklāstu par savām iespējamajām audžuģimenēm. Centrs iepazīstina bērnu un izcelsmes ģimeni ar audžuģimeni, pirms bērns tiek uzticēts tās aprūpei. Pēc tam tiek noslēgts līgums starp visām iesaistītajām pusēm.”

(Bērnu aizsardzības dienestu darbinieks Slovēnijā, kods 27.08.03)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti

- Nodrošina profesionālu lēmumu pieņemšanas procesu.
- Nodrošina iesaistošu un caurskatāmu procesu.

Aprūpes organizācija

- Sniedz bērnu aizsardzības dienestiem visu nepieciešamo informāciju par tās piedāvāto aprūpi.

B) Vadlīnijas

1. Process ir iesaistošs un caurskatāms

Atbildīgā persona nodrošina visu iesaistīto pušu līdzdalību procesā. Viņš/viņa iegūst visu informāciju un saprotami to dokumentē. Atbildīgā persona smalkjūtīgi informē iesaistītās puses, gādājot par to, lai informācija būtu saprotama un pieejama ikvienai iesaistītajai pusei.

2. Tiek nodrošināta sadarbība ar ārējām organizācijām

Atbildīgā persona nodrošina, ka profesionāli darbinieki no dažādām organizācijām var piekļūt informācijai par bērna situāciju un sniegt ieteikumus.

3. Tiek sniegta informācija, kādas sekas būs bērna iekārtošanai ārpusģimenes aprūpes vietā

Atbildīgā persona rūpīgi izvērtē iespējamās notikumu gaitas scenārijus un nodrošina, lai visas iesaistītās puses apzinātos, kādas sekas var būt bērna iekārtošanai ārpusģimenes aprūpes vietā.

4. Ja sākotnējā ārpusģimenes aprūpes vieta ir nepiemērota, tiek apsvērta alternatīva iespēja

Atbildīgā persona nodrošina, ka lēmumu pieņemšanas procesā tiek apsvērta alternatīva ārpusģimenes aprūpes vieta, ja gadījumā izrādās, ka pirmā iespēja nav piemērota.

5. Lēmums tiek balstīts uz atbilstošiem faktiem

Atbildīgā persona gādā par to, lai izpēte tiktu veikta rūpīgi un lai iegūtie dokumenti tiktu izanalizēti. Balstoties uz šiem datiem, tiek pieņemts atbilstošs lēmums, kas garantē bērna vislabāko interešu īstenošanu.

6. Bērnam tiek izvēlēta vislabākā iespējamā ārpusģimenes aprūpes vieta

Bērnu aizsardzības dienesti izvēlas vislabāko iespējamo ārpusģimenes aprūpes vietu, nopietni ņemot vērā bērna etnisko, sociālo un reliģisko izcelsmi, kā arī slimību vēsturi. Tās sadarbībā ar aprūpes organizācijām nodrošina, lai aprūpes vietā būtu pieejama iekļaujoša, pretimnākoša, droša un gādīga vide.

Iespējamajam aprūpētājam jābūt kvalificētam un jāsaņem pietiekami daudz resursu, kā arī nepārtraukta apmācība un uzraudzība, lai viņš/ viņa spētu rūpēties par bērnu (vai brāļiem un māsām).

7. Bērnu aprūpes organizācijas sadarbojas, ja bērnam jāmaina aprūpes veids

Ja bērnam jāmaina aprūpes veids, pašreizējais aprūpētājs un aprūpes organizācija atbalsta šo procesu un sniedz nākamajam aprūpētājam visu nepieciešamo informāciju par bērnu.

C) Brīdinājuma signāli

- Lēmums netiek pieņemts bērna vislabākajās interesēs.
- Ārpusģimenes aprūpes vietā netiek ņemtas vērā bērna vajadzības, dzīves situācija un/vai sākotnējā sociālā vide.
- Nav alternatīvas ārpusģimenes aprūpes vietas, ja gadījumā kļūst acīmredzams, ka sākotnējā aprūpes vieta nav piemērota.
- Lēmums netiek balstīts uz faktiem.
- Process netiek dokumentēts.
- Informācija nav caurskatāma.
- Bērns, izcelsmes ģimene un citas ieinteresētās puses nav iesaistītas vai nezina par šo procesu.
- Lēmums ir pēkšņs un negaidīts bērnam un viņa/ viņas izcelsmes ģimenei.
- Nav sadarbības ar ārējo organizāciju ekspertiem.

4. standarts Brāļi un māsas netiek šķirti

Ārpusģimenes aprūpes procesā brāļi un māsas netiek šķirti. Atsevišķas ārpusģimenes aprūpes vietas tiek nodrošinātas tikai tad, ja tas kalpo brāļu un māsu labklājībai. Šādā gadījumā tiek nodrošināta saskarsme starp brāļiem un māsām, ja vien tam nav negatīvas ietekmes uz bērniem.

„Zēns nonāca SOS ciematā kopā ar diviem brāļiem un divām māsām. Brāļi un māsas varēja palikt kopā vienā mājā jaunā ģimenē kopā ar savu SOS mammu un diviem citiem bērniem. Viņš mierīgi uzauga SOS ciemata vidē un nezaudēja saikni ar savu tēvu, kurš bieži mēdza apciemot bērnus.”

(Stāsts par zēnu no Itālijas, kods 15.01.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Veic visas nepieciešamās darbības, lai bērni netiktu šķirti. • Izvēlas aprūpes organizāciju, kura sniedz iespēju atrasties dažādu vecumu brāļiem un māsām vienā ārpusģimenes aprūpes vietā. • Organizē regulāras brāļu un māsu tikšanās, ja tie neatrodas vienā ārpusģimenes aprūpes vietā.
Aprūpes organizācija	• Piedāvā struktūru, kura sniedz iespēju atrasties dažādu vecumu brāļiem un māsām vienā ārpusģimenes aprūpes vietā.
Aprūpētājs	• Atbalsta regulāras brāļu un māsu tikšanās, ja tie neatrodas vienā ārpusģimenes aprūpes vietā.

B) Vadlīnijas

1. Brāļi un māsas netiek šķirti

Bērnu aizsardzības dienesti nodrošina brāļu un māsu iekārtošanu vienā un tajā pašā ārpusģimenes aprūpes vietā. Pēc iespējas tiek ņemtas vērā brāļu un māsu vēlmēs. Tie sniedz atbalstu un praktiskus norādījumus aprūpes organizācijām, kuras iekārto brāļus un māsas vienā un tajā pašā ārpusģimenes aprūpes vietā.

Aprūpes organizācija nodrošina piemērotu brāļu un māsu aprūpes struktūru.

2. Ja brāļi un māsas tiek šķirti, viņiem tiek nodrošinātas saskarsmes iespējas

Bērnu aizsardzības dienesti un aprūpes organizācija nodrošina nepieciešamos resursus (piem., finansiālo palīdzību) un atbalstu, lai brāļi un māsas, kuri dzīvo dažādās ārpusģimenes aprūpes vietās, nezaudētu iespēju satikties. Turpmākais aprūpētājs tiek informēts par bērna brāļiem un māsām, kuri atrodas citās ārpusģimenes aprūpes vietās.

5. standarts Pārejas process uz jaunajām mājām ir rūpīgi sagatavots un smalkjūtīgi īstenots

Pēc tam, kad panākta vienošanās par aprūpes formu, turpmākā aprūpes organizācija rūpīgi sagatavojas bērna uzņemšanai. Uzņemšanai jābūt pakāpeniskai un jārada pēc iespējas mazāk traucējumu. Pāreja uz jaunu ārpusģimenes aprūpes vietu tiek organizēta kā process, kura galvenais mērķis ir nodrošināt bērna labāko interešu ievērošanu, kā arī attiecīgo iesaistīto pušu labklājību.

„Nākamie audžuvecāki sāka tikties ar bērniem, taču pārejas process netika sasteigts. [...] Viņu tikšanās ilga vienu vai divas stundas; pēc kāda laika tikšanās kļuva ilgākas. Viņa atceras, ka viņas vīrs [...] sagaidīja bērnus pie aprūpes iestādes un veda viņus uz skolu. Mācību dienas beigās viņa arī palika kopā ar bērniem, lai palīdzētu viņiem izpildīt mājasdarbus, un pēc tam veda viņus atpakaļ uz aprūpes iestādi. [...] Šī procesa laikā bērni arī tika iepazīstināti ar paplašināto ģimeni. Process ilga sešus mēnešus, līdz bērni pilnībā pārvācās uz dzīvi audžuvecāku mājās. Visi bija gatavi šīm pārmaiņām.”

(Aprūpētājs no Maltas, kods 19.06.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Nodrošina uzņemšanas procesa profesionālu sagatavošanu un īstenošanu sadarbībā ar aprūpes organizāciju un aprūpētāju.
Aprūpes organizācija	• Pārliecinās, ka aprūpētāja rīcībā ir atbilstoši resursi un atbalsts, lai pieņemtu bērnu un rūpētos par viņu.
Aprūpētājs	• Sagatavo bērnam piemērotu sagaidīšanu un nodrošina uzņemšanas procesa profesionālu īstenošanu.

B) Vadlīnijas

1. Uzņemšanas process tiek profesionāli sagatavots un īstenots

Uzņemšanas process tiek sagatavots un īstenots ciešā sadarbībā ar iesaistītajām pusēm.

Tiek nodrošināta pietiekama laika un resursu rezerve, lai sagatavotos bērna uzņemšanai.

Atbildīgā persona no bērnu aizsardzības dienestiem gādā par to, lai vienošanās un norunas tiktu apspriestas ar visām iesaistītajām pusēm un lai tās būtu reālistiskas, godīgas un visām pusēm juridiski saistošas.

Tiek pārbaudīta aprūpes organizācijas un aprūpētāja, kas sniegs nepieciešamo aprūpi, piemērotība. Šī analīze galvenokārt palīdz noskaidrot, vai aprūpētājs ir ieguvis atbilstošu kvalifikāciju, saņem nepārtrauktu apmācību un uzraudzību un vai viņa/viņas rīcībā ir nepieciešamie resursi.

2. Izcelsmes ģimene ir pilnībā iesaistīta uzņemšanas procesā

Bērnu aizsardzības dienests un turpmākā aprūpes organizācija nodrošina, ka bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene tiek iesaistīta uzņemšanas procesā, kā arī saņem konsultācijas un atbalstu.

3. Bērns iepazīstas ar savām jaunajām mājām

Atbildīgā persona nodrošina bērnam iespēju iepazīties ar savām jaunajām mājām un aprūpētāju.

4. Iekārtošana ārpusģimenes aprūpes vietā izraisa pēc iespējas mazāk traucējumu

Atbildīgā persona gādā par to, lai iekārtošana ārpusģimenes aprūpes vietā radītu bērnam un viņa/viņas izcelsmes ģimenei pēc iespējas mazāk traucējumu.

C) Brīdinājuma signāli

- Uzņemšanas process netiek profesionāli sagatavots un/vai īstenots
- Aprūpētājs nav gatavs bērna uzņemšanai un/vai aprūpei.
- Aprūpētāja rīcībā nav pietiekami daudz resursu.
- Aprūpētājs nesadarbojas ar bērnu aizsardzības dienestiem.
- Bērnam un viņa/viņas ģimenei ir maz informācijas vai nav nekādas informācijas par jauno mājvietu.
- Vienošanās nav reālistiskas, godīgas vai juridiski saistošas.
- Saistītās puses nepiedalās procesā.
- Pirms uzņemšanas nenotiek saskarsme starp bērnu un turpmāko aprūpētāju.
- Netiek organizēts sagaidīšanas pasākums.
- Bērns uzskata, ka uzņemšana rada vērā ņemamus traucējumus viņa/viņas ģimenē un/vai sociālajā vidē.

6. standarts Ārpusģimenes aprūpes process norisinās saskaņā ar individuālu aprūpes plānu

Lēmumu pieņemšanas procesā tiek sastādīts individuāls aprūpes plāns, kurš tiek pilnveidots un īstenots visā ārpusģimenes aprūpes procesā. Šī plāna mērķis ir sniegt norādījumus par vispārējo bērna attīstību.

Parasti aprūpes plānā ir atspoguļots bērna attīstības stāvoklis, nosprausti mērķi un pasākumi un uzskaitīti resursi, kas nepieciešami bērna vispārējās attīstības sekmēšanai. Šis plāns palīdz pieņemt svarīgus lēmumus ārpusģimenes aprūpes procesa laikā.

„Iestādes kolektīvs [...] un sociālais darbinieks [...] organizēja vairākas tikšanās ar personālu, bērnu un viņa brāli, lai labāk izprastu situāciju. Viņi noteica zēna vajadzības un sastādīja rīcības plānu, pamatojoties uz iespējamo resursu izmantošanu un profesionālās iejaukšanās ierobežojumiem.”

(Stāsts par zēnu no Bulgārijas, kods 3.01.03)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Atbild par bērna potenciāla vispusīgu izvērtēšanu un individuāla, vispārējo attīstību veicinoša aprūpes plāna sastādīšanu.
Aprūpes organizācija	• Nodrošina ārpusģimenes aprūpes procesa atbilstību individuālam aprūpes plānam. • Pārlicinās, ka sniegtā aprūpe tiek veikta saskaņā ar aprūpes plānu. • Palīdz aprūpētajam izstrādāt aprūpes plānu.
Aprūpētājs	• Atbild par individuālā aprūpes plāna īstenošanu un papildināšanu.

B) Vadlīnijas

1. Tiek izstrādāts individuāls aprūpes plāns

Sadarbībā ar daudzdisciplīnu darba grupu, bērnu aizsardzības dienesti sastāda individuālu aprūpes plānu, ņemot vērā pieejamo resursu bāzi un bērna potenciālu.

2. Bērns piedalās individuālā aprūpes plāna izstrādē

Tiek nodrošināta bērna līdzdalība viņa/viņas individuālā aprūpes plāna izstrādē un papildināšanā. Līdzdalības līmenis ir atkarīgs no bērna sapratnes līmeņa.

3. Individuālais aprūpes plāns tiek periodiski pārskatīts

Aprūpētājs atbild par individuālā aprūpes plāna īstenošanu un papildināšanu. Aprūpes plāns tiek periodiski atjaunināts, konsultējoties ar visām iesaistītajām pusēm.

C) Brīdinājuma signāli

- Nav dokumentēta vērtējuma un bērna individuālā aprūpes plāna.
- Aprūpes plāns neatbilst bērna individuālajām vajadzībām.
- Ne visas saistītās puses piedalās individuālā aprūpes plāna izstrādē.
- Iesaistītās puses nepiekrīt individuālajam aprūpes plānam.
- Plāns netiek periodiski atjaunināts.

Aprūpes process

Aprūpes izbeigšanas
process

2. standartu grupa

Aprūpes process

Aprūpes process tiek definēts kā laikposms starp uzņemšanas procesu un aprūpes izbeigšanas procesu.

Ārpusģimenes aprūpē mītošie bērni un jaunieši tiek gatavoti turpmākajai dzīvei, lai viņi spētu kļūtu par pašpalāvīgiem, pašpietiekamiem un aktīviem sabiedrības locekļiem. Tas tiek veicināts, nodrošinot pretimnākošu, drošu un gādīgu vidi.

Šajā standartu grupu ietilpst šādi standarti:

- 7. standarts: Bērna ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst viņa/viņas vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi
- 8. standarts: Bērns nezaudē saikni ar savu izcelsmes ģimeni
- 9. standarts: Aprūpētājiem ir atbilstoša kvalifikācija un darba apstākļi
- 10. standarts: Aprūpētāja attiecības ar bērnu balstās uz sapratni un cieņu
- 11. standarts: Bērnam ir tiesības aktīvi piedalīties lēmumu, kuri tieši ietekmēs viņa/viņas dzīvi, pieņemšanā
- 12. standarts: Bērns saņem aprūpi piemērotos dzīves apstākļos
- 13. standarts: Bērni ar īpašām vajadzībām saņem atbilstošu aprūpi
- 14. standarts: Bērns/jaunietis tiek nepārtraukti gatavots patstāvīgai dzīvei

7. standarts Bērna ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst viņa/viņas vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi

Bērns uzaug iekļaujošā, pretimnākošā, drošā un gādīgā vidē. Tas, ka bērnam tiek dota iespēja uzaugt gādīgā ģimenes vidē, nodrošina šo vides kritēriju izpildi.

Jaunajā ārpusģimenes aprūpes vietā bērnam ir iespēja izveidot stabilas attiecības ar aprūpētāju un nezaudēt saikni ar savu sociālo vidi.

„Mani audžuvecāki vadījās pēc tā, kas man būtu labi un noderīgi. Man ir svarīgi, ka viņi pieņēma mani tādu, kāda es esmu, un ka viņi ciena manu viedokli, reliģiju un privāto dzīvi, kā arī neiebilst, ka es runāju savā dzimtajā valodā.”

(Meitene no Slovēnijas, kods 27.02.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	Nosaka, sameklē un noorganizē bērnam vislabāko iespējamo ārpusģimenes aprūpes vietu atbilstoši viņa/viņas vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi.
Aprūpes organizācija	- Sniedz aprūpes modeļus, kas atbilst bērna vajadzībām un bērnu aizsardzības dienestu prasībām. - Sadarbībā ar bērnu aizsardzības dienestiem izvērtē, vai piedāvātā ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst bērna vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi.
Aprūpētājs	- Nodrošina jaunās mājvietas atbilstību bērna vajadzībām, viņa/viņas dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi. - Šajā procesā sadarbojas ar bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni.

B) Vadlīnijas

1. Bērns un izcelsmes ģimene tiek informēti par ģimenes tipa aprūpes iespējām

Ja ir pieejamas ģimenes tipa aprūpes iespējas, bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene par tām tiek informēti.

Bērnu aizsardzības dienesti mudina aprūpes organizācijas sniegt ģimenes tipa aprūpi.

Ja bērns atrodas ārstniecības iestādē, aprūpes organizācijai jāatrod veids, kā apvienot ārstēšanos ar ģimenes tipa aprūpi.

2. Bērnam tiek sameklēta vislabākā iespējamā ārpusģimenes aprūpes vieta

Bērnu aizsardzības dienests un aprūpes organizācija nodrošina, lai ārpusģimenes aprūpes vietā būtu pieejama iekļaujoša, pretimnākoša, droša un gādīga vide.

3. Ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst bērna vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi

Aprūpes organizācija pieliek apzinātas pūles, lai nodrošinātu ārpusģimenes aprūpes vietas atbilstību bērna vajadzībām, dzīves situācijai un sociālajai videi.

Tiek ņemts vērā fiziskais attālums starp bērna kopienu un jauno ārpusģimenes aprūpes vietu.

4. Jaunā aprūpes forma veicina bērna pieķeršanās un piederības sajūtu

Aprūpētājs nodrošina bērnam personīgo telpu un rada vidi, kurā viņš/viņa var attīstīt pieķeršanās un piederības sajūtu.

5. Aprūpes kvalitāte tiek periodiski pārbaudīta

Bērnu aizsardzības dienesti un aprūpes organizācija periodiski izvērtē sniegtās aprūpes kvalitāti.

C) Brīdinājuma signāli

- Bērnam netiek sniegtas ģimenes tipa aprūpes iespējas.
- Netiek saglabāta saikne starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni un/vai sākotnējo sociālo vidi.
- Fiziskais attālums starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni un/vai sākotnējo sociālo vidi ir šķērslis savstarpējai saziņai.
- Bērnam nav atļauts praktizēt savu dzimto valodu, reliģiju un kultūru.
- Vienošanās nav reālistiskas, godīgas un/vai juridiski saistošas.
- Bērnam šķiet, ka aprūpe nav iekļaujoša, pretimnākoša, droša un gādīga.
- Bērnam šķiet, ka viņš/viņa nevar palauties uz stabilām un uzticamām attiecībām ar aprūpētāju.
- Bērnam ir liegta privātās dzīves iespēja.
- Aprūpētāji nemītīgi mainās.
- Aprūpētājs neizturas smalkjūtīgi pret bērna situāciju.

8. standarts Bērns nezaudē saikni ar savu izcelsmes ģimeni

Bērna attiecības ar viņa/viņas izcelsmes ģimeni tiek veicinātas, saglabātas un atbalstītas, ja tas ir bērna labākajās interesēs.

„Sociālais darbinieks uzstāja uz saskarsmes nepieciešamību. [...] Patiesībā audžumāte ne tikai rūpējas par bērnu un aizved viņu uz tikšanos ar bioloģisko māti, bet arī izmanto šīs tikšanās stundas, lai iemācītu mātei bērna kopšanas prasmes. Pozitīvās attiecības starp viņām ir ļoti svarīgas bērnam. Viņam ir neatsverami vieglāk tikt galā ar situāciju, apzinoties, ka māte un audžumāte labi saprotas.”

(Sociālais darbinieks no Maltes, kods 19.08.04)

„... mums ir jāatbalsta saikne un attiecības starp bērnu un viņa/viņas bioloģiskajiem vecākiem un [...] jāļauj bērnam izlemt, kādas attiecības viņš/viņa vēlas uzturēt ar saviem bioloģiskajiem vecākiem.”

(Sociālais darbinieks no Lgaunijas, kods 7.08.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Nodrošina saiknes saglabāšanu starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni.
Aprūpes organizācija	• Nodrošina un veicina saskarsmi ar izcelsmes ģimeni.
• Atbalsta aprūpētāju.
Aprūpētājs	• Veicina saskarsmi starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni.
• Sadarbojas ar bērna izcelsmes ģimeni.

B) Vadlīnijas

1. Bērnu aizsardzības dienests sekmē saiknes saglabāšanu starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni

Bērnu aizsardzības dienests veicina, atbalsta un uzrauga saskarsmi starp bērnu, aprūpētāju un izcelsmes ģimeni. Tas arī sekmē sadarbību starp visām trim pusēm.

Bērnu aizsardzības dienesti sniedz konsultācijas bērnam, viņa/viņas izcelsmes ģimenei un aprūpētājam.

2. Aprūpes organizācija un aprūpētājs atbalsta saskarsmi starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni.

Aprūpes organizācija apmāca un atbalsta aprūpētāju, lai viņš/viņa spētu strādāt ar izcelsmes ģimeni.

Aprūpētājs palīdz bērnam iepazīt savu dzīves stāstu un mudina viņu saglabāt saikni ar savu izcelsmes ģimeni un sociālo, reliģisko un kultūras vidi.

Aprūpētājs periodiski informē izcelsmes ģimeni par bērna attīstību.

3. Izcelsmes ģimene ir iesaistīta bērna dzīvē

Aprūpes organizācija un izcelsmes ģimene skaidri sadala lomas, tiesības un pienākumus attiecībā uz bērna attīstību un atbilstoši valsts likumdošanai.

Aprūpes organizācija palīdz izcelsmes ģimenei izprast bērna situāciju un mudina ģimeni viņam/viņai palīdzēt.

4. Saskarsmes biežums un kvalitāte tiek periodiski izvērtēta

Saskarsmes starp bērnu un viņa/viņas ģimeni biežums un kvalitāte ir regulāri jāizvērtē. Saskarsme notiek atbilstoši individuālajam aprūpes plānam un/vai jebkurām šajā sakarā noslēgtām norunām.

C) Brīdinājuma signāli

- Saikne starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni neeksistē, lai gan tas būtu bērna labākajās interesēs.
- Saikne starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni pastāv, lai gan tas nav bērna labākajās interesēs.
- Izcelsmes ģimene nerīkojas atbilstoši bērna labākajām interesēm.
- Netiek atbalstīta saskarsme starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni.
- Iemesli, kādēļ netiek atbalstīta saskarsme starp bērnu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni, ir nepamatoti.

9. standarts Aprūpētājiem ir atbilstoša kvalifikācija un darba apstākļi

Pirms aprūpētājiem tiek uzticētas rūpes par bērnu, viņi tiek rūpīgi novērtēti, atlasīti un apmācīti. Aprūpētāji saņem nepārtrauktu apmācību un profesionālo atbalstu, lai nodrošinātu bērna vispārējo attīstību.

„Audžuvecāku apmācības kurss bija lielisks. Mēs ar vīru jau iepriekš ņēmām audzināšanā svešus bērnus, taču mēs sapratām, cik maz mēs zinām. [...] Tagad esmu stingri pārliecināta, ka nevienam nevajadzētu ņemt audzināšanā svešu bērnu, ja viņi nav pabeiguši audžuvecāku apmācības kursu.”
(Aprūpētāja no Islandes, kods 13.06.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Nosaka aprūpētāja kvalifikācijas profilu.• Nodrošina, lai visi aprūpētāji atbilstu vismaz kvalifikācijas profilam.
Aprūpes organizācija	• Nodrošina visu aprūpētāju atbilstību vismaz bērnu aizsardzības dienestu noteiktajam kvalifikācijas profilam.• Nodrošina nepārtrauktu apmācību un atbalstu.
Aprūpētājs	• Piedalās nepārtrauktā profesionālā apmācībā.

B) Vadlīnijas

1. Aprūpētāji tiek atlasīti un apmācīti atbilstoši atzītajam kvalifikācijas profilam.

Bērnu aizsardzības dienesti atbild par to, lai bērns nonāktu aprūpes organizācijā, kura profesionāli apmāca un atbalsta aprūpētājus atbilstoši kvalifikācijas profilam.

Aprūpētāja kvalifikācijas profils nosaka, ka aprūpētājam jārīkojas saskaņā ar UNCRC, bērnu aizsardzības prasībām (uzvedības kodeksu) un zināšanām par bērnu attīstību. Viņi tiek apmācīti lietot bērnu/jauniešu domāšanai atbilstošu valodu. Viņi izveido ciešas attiecības ar bērnu/jaunieti, ir apveltīti ar labu klausīties prasmi un ir saprotoši, iejūtīgi un pacietīgi.

Aprūpes organizācija gādā par to, lai aprūpētāji tiktu rūpīgi novērtēti, atlasīti, apmācīti, atbalstīti un uzraudzīti.

2. Aprūpētājiem ir pieejama profesionāla apmācība un atbalsts

Aprūpētājam tiek sniegta profesionāla apmācība un atbalsts atbilstoši viņa/viņas vajadzībām un prasībām. Parasti aprūpes organizācija piedāvā aprūpētājam iespējas dalīties savā pieredzē un praktiskajās iemaņās, piedalīties šīs jomas sanāksmēs un konferencēs, kā arī saņemt apmācību, konsultācijas un uzraudzību.

3. Aprūpētājiem ir piemēroti darba apstākļi

Aprūpētājs tiek atbalstīts, nodrošinot piemērotus darba apstākļus. Viņš/viņa dzīvo vietā ar atbilstošu infrastruktūru. Aprūpētājs var pajauties uz finanšu un cilvēkresursiem, kas nepieciešami viņa/viņas pienākumu izpildei.

4. Tiek sekmēta pieredzes apmaiņas tīklu veidošana

Bēnu aizsardzības dienesti un/vai aprūpes organizācija sekmē oficiālu un neoficiālu pieredzes apmaiņas tīklu veidošanu, lai sniegtu aprūpētājiem iespēju dalīties pieredzē un apgūt ieteicamo praksi.

C) Brīdinājuma signāli

- Nav noteiktas aprūpētāja kvalifikācijas profila minimālās prasības.
- Aprūpētāju vērtēšanas un atlases process nav pietiekami rūpīgs.
- Aprūpētājiem nav pieejama atbilstoša profesionālā apmācība un/vai atbalsts.
- Aprūpētāji atsakās no profesionālas apmācības un/vai atbalsta.
- Netiek veicināta apmācība un atbalsts.

10. standarts Aprūpētāja attiecības ar bērnu balstās uz sapratni un cieņu

Aprūpētājs velta bērnam individuālu uzmanību un apzināti cenšas veidot uzticēšanos un saprast viņu. Aprūpētāja komunikācija ar bērnu vienmēr ir atklāta, godīga un cieņas pilna.

„Viņi (audžuvecāki) rūpējās par viņu pavisam dabiski. Viņi bija pacietīgi un nepadevās. Viņi bija atklāti un runāja par lietām pozitīvi. Viņi runāja par visu, tostarp par nepatīkamām lietām. Viņi arī izrādīja savu pieķeršanos un bieži viņu apskāva.”

(Stāsts par zēnu no Zviedrijas, kods 29.01.01)

„Esmu ļoti pateicīga saviem audžuvecākiem. Viņi pieņēma mani savā ģimenē, kad man bija 14 gadi. Viņi man iemācīja, kas ir ģimene: mīlestība, uzticība un savstarpēja cieņa. Viņi man iemācīja gatavot ēst. Viņi man iemācīja nebaidīties paust savas sajūtas un izteikt savas bažas. Viņi mani vienkārši mīlēja, un es to no viņiem iemācījos. Es nebiju pieradusi pie maiguma, un sākumā es par to ļoti kaunējos. Es biju ļoti kautrīga. Es augstu vērtēju to, ka mana audžumāte nekad pret mani nepacēla roku. Jau tas vien man šķita daudz. Bērnībā piedzīvotās šausmas bija kā melna ēna, kas vēl ilgi mīna man uz papēžiem.”

(Meitene no Latvijas, kods 16.02.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Sniedz aprūpes organizācijai un aprūpētajam visu informāciju par bērna līdzšinējo dzīvi. • Nodrošina sadarbību starp izcelsmes ģimeni un aprūpētāju.
Aprūpes organizācija	• Palīdz aprūpētajam izveidot un saglabāt stabilas attiecības ar bērnu. • Iemāca aprūpētajam nepieciešamās komunikatīvās prasmes, lai viņš/viņa spētu nodibināt pozitīvas attiecības ar bērnu.
Aprūpētājs	• Sniedz bērnam iespēju veidot uzticēšanos.

B) Vadlīnijas

1. Aprūpētājs saņem informāciju, apmācību un atbalstu

Bērnu aizsardzības dienesti informē aprūpes organizāciju un aprūpētāju par bērna līdzšinējo dzīvi, lai sekmētu bērnam vispiemērotākās pieejas noteikšanu.

Aprūpes organizācija apmāca un atbalsta aprūpētāju, lai viņš/viņa spētu izveidot un saglabāt stabilas attiecības ar bērnu.

2. Aprūpētājs sniedz bērnam iespēju izveidot stabilas attiecības

Aprūpētājs rada pretimnākošu un uz sapratni un cieņu balstītu vidi, kas ļauj izveidot tuvas, godīgas, uzticēšanās pilnas un stabilas attiecības.

3. Aprūpētājs atrod individuālu pieeju katram bērnam

Aprūpētājs vienmēr ņem vērā bērna līdzšinējo dzīvi, individuālās vajadzības, spējas un sapratnes līmeni.

C) Brīdinājuma signāli

- Aprūpētāja un bērna attiecībās trūkst cieņas vai sapratnes.
- Notikusi ar bērnu saistītas informācijas noplūde.
- Bērns distancējas no aprūpētāja.
- Aprūpētāji bieži mainās.

11. standarts Bērnam ir tiesības aktīvi piedalīties lēmumu, kuri tieši ietekmēs viņa/viņas dzīvi, pieņemšanā

Bērns tiek uzskatīts par savas dzīves ekspertu. Bērns tiek informēts, uzklauss un uztverts nopietni, un tiek augstu vērtēta viņa/viņas spēja neatkāpties no sava viedokļa. Bērns tiek mudināts paust savas jūtas un pieredzi.

„Atbalsts, ko es saņēmu no daudziem aprūpētājiem, bija ievērojams [...] svarīgi, lai aprūpētājs tev pateiktu, ka tu esi svarīgs, ka tu vari „dzīvēt par kaut ko kļūt” [...] es domāju, ka audzinātāji ir tie cilvēki, kuri mani visaugstāk vērtēja un visvairāk atbalstīja [...] viņi vienmēr mani atbalstīja (kad es izvēlējos augstāko izglītību sociālajā pedagogijā). Viņi nekad nebija pret.”

(Meitene no Spānijas, kods 28.02.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti • Uzrauga bērna līdzdalību visu ar viņa/viņas dzīvi tieši saistītu lēmumu pieņemšanā.

Aprūpes organizācija • Gādā par to, lai līdzdalība būtu neatņemama aprūpes procesa sastāvdaļa.

Aprūpētājs • Ļauj bērnam pieņemt lēmumus, kas tieši ietekmē viņa/viņas dzīvi.
• Aktīvi atbalsta bērna līdzdalību.

B) Vadlīnijas

1. Aprūpes organizācija atbalsta bērna līdzdalību

Aprūpes organizācija:

- nodrošina resursus bērna līdzdalības veicināšanai;
- izstrādā un izmanto dažādus pasākumus, kuri garantē aktīvu bērna līdzdalību;
- veicina sociāli atbildīgu attieksmi, iesaistot darbiniekus;
- gādā par to, lai visas bērna aprūpē iesaistītās puses būtu profesionāli sagatavotas un spētu atbalstīt bērna līdzdalību.

2. Aprūpētājs atbalsta aktīvu bērna līdzdalību

Aprūpētājs:

- informē bērnu par viņa/viņas tiesībām un visiem ar viņa/viņas dzīvi saistītajiem jautājumiem;
- uzklausa, lai sniegtu bērnam atbalstu un pamudinājumu ar viņa/viņas dzīvi saistītu lēmumu pieņemšanā.

3. Aprūpētājs tic un neliek šķēršļus bērna spējām un pilnajam attīstības potenciālam

- Aprūpētājs:
- apzinās bērna attīstības potenciālu un mudina viņu to izmantot un pilnveidot;
- ciena bērna individualitāti, ņem vērā viņa/viņas viedokli un atbalsta viņa/viņas centienus uzsākt neatkarīgu dzīvi;
- parāda, cik bērns ir svarīgs, interesējoties par viņa/viņas vajadzībām.

C) Brīdinājuma signāli

- Līdzdalības nodrošināšanas pasākumi nav izstrādāti un/vai netiek īstenoti.
- Bērns nepiedalās ar savu dzīvi saistītu lēmumu pieņemšanā.
- Bērnam šķiet, ka viņa/viņas attīstības potenciāls netiek ne atzīts, ne atbalstīts.
- Bērns nejūtas uzklauts un/vai saprasts.
- Bērns nejūtas pietiekami informēts par svarīgiem jautājumiem un savām tiesībām.

12. standarts Bērns saņem aprūpi piemērotos dzīves apstākļos

Aprūpes organizācijas un/vai aprūpētāja dzīves līmenis un infrastruktūra atbilst bērna vajadzībām attiecībā uz komfortu, drošumu, veselīgiem sadzīves apstākļiem, kā arī netraucētu piekļuvi izglītībai un sabiedrībai.

„Es neatceros, kad tieši es sāku justies labi savā audžuģimenē. Varbūt tas bija vannašanās laikā. Tīrība man ir ļoti svarīga. Jūs zināt, tas, ka mani aiznes uz gultiņu 19:30, varbūt – ietītu dvielī, augļi bļodiņā, maltītes vienmēr vienā un tajā pašā laikā, ierasts dienas režīms. Pat sīkumiem ir ļoti liela nozīme.”

(Meitene no Īrijas, kods 13.02.06)

„Es izmantoju [...] faktu lapas [...], lai novērtētu katra valsts aprūpē esoša bērna attīstību. Veidlapu regulāra aizpildīšana veicina ar bērna attīstību un aprūpi saistītas plānošanas, lēmumu pieņemšanas, atkārtotu pārbaužu un uzraudzības efektivitāti. [...] Piemēram (reiz) aprūpes iestādē ievietotam zēnam tika diagnosticēta alerģija pret pienu [...] šī informācija bija svarīga audžuvecākiem.”

(Sociālais darbinieks no Ungārijas, kods 12.08.0)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti • Garantē ārpusģimenes aprūpes vietu, kurā pieejami piemēroti dzīves apstākļi un kura atbilst bērna materiālajām vajadzībām.

Aprūpes organizācija • Nodrošina bērnam ērtu, drošu, veselīgu un stabilu vidi.

Aprūpētājs • Nodrošina bērnam ērtu, drošu, veselīgu un stabilu mājvietu.

B) Vadlīnijas

1. Bērns saņem aprūpi piemērotos dzīves apstākļos

Bērnu aizsardzības dienesti uzrauga ar bērna dzīves apstākļiem saistīto minimālo prasību izpildi. Šīs prasības ir: komforts, drošība, veselīgi dzīves apstākļi, kā arī netraucēta piekļuve izglītībai un sabiedrībai. Turklāt tas garantē, ka bērnam tiks sameklēta šīm minimālajām prasībām atbilstoša ārpusģimenes aprūpes vieta.

2. Aprūpes organizācija atbilst minimālajām prasībām

Aprūpes organizācija garantē savas aprūpes kvalitāti rakstiskā apliecinājumā. Šī kvalitāte tiek garantēta, nodrošinot ārpusģimenes aprūpes vietu, kas atbilst obligātajām minimālajām prasībām.

Rakstiskais apliecinājums ir publiski pieejams.

3. Tiek nodrošināta bērna labklājība un piemēroti materiālie dzīves apstākļi

Aprūpētājs ievēro obligātās minimālās prasības, lai garantētu komfortu, drošību un veselīgus dzīves apstākļus, kā arī brīvu piekļuvi izglītībai un sabiedrībai.

C) Brīdinājuma signāli

- Nav obligātu minimālo prasību, kas nosaka bērna dzīves apstākļus.
- Bērna ārpusģimenes aprūpes vieta neatbilst obligātajām minimālajām prasībām.
- Aprūpes organizācijai nav rakstiska apliecinājuma un/vai tā liedz piekļuvi šim dokumentam.

13. standarts Bērni ar īpašām vajadzībām saņem atbilstošu aprūpi

Aprūpētāji saņem nepārtrauktu un specifisku apmācību un atbalstu, lai tie spētu apmierināt viņu aprūpē esošo bērnu īpašās vajadzības.

„Šajā situācijā ļoti palīdzēja [...] audžumātes izglītība, prasmes un pieredze darbā ar bērniem [...]. Bērnu nama psihologs [...] informēja viņus par zēna anamnēzi un viņa pašreizējo stāvokli. [...] Ar viņu bija jānodarbojas katru dienu, jāiemāca viņam visvienkāršākie paradumi un prasmes, piemēram, apģērbties, jāizskaidro viņam vienkārši jēdzieni, jāiemāca viņam runāt teikumos, atpazīt ģeometriskas formas un krāsas. Mums pat bija jāiemāca viņam rotaļāties.”

(Aprūpētājs no Čehijas, kods 5.06.05)

„Pateicoties sadarbībai ar logopēdu, aprūpētājs iemācījās palīdzēt zēnam pārvarēt viņu savstarpējās komunikācijas problēmas zēna dzirdes defekta dēļ.”

(Aprūpētājs no Čehijas, kods 5.06.0)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti • Nodrošina bērna ar īpašām vajadzībām iekārtošanu piemērotā ārpusģimenes aprūpes vietā.

Aprūpes organizācija • Nodrošina, lai bērns ar īpašām vajadzībām saņemtu piemērotu aprūpi.
• Nodrošina, lai bērns ar īpašām vajadzībām nepieciešamības gadījumā saņemtu ārstēšanu.

Aprūpētājs • Nodrošina, lai bērns ar īpašām vajadzībām saņemtu piemērotu aprūpi.
• Nodrošina, lai bērns ar īpašām vajadzībām nepieciešamības gadījumā saņemtu profesionālu ārstēšanu.

B) Vadlīnijas

1. Bērnam ar īpašām vajadzībām paredzētā ārpusģimenes aprūpes vieta tiek sagatavota ar īpašu rūpību pirms bērna faktiskās uzņemšanas. Bērnu aizsardzības dienesti sniedz aprūpes organizācijai un aprūpētājam visu informāciju, kas nepieciešama bērna ar īpašām vajadzībām aprūpei.

2. Bērniem ar īpašām vajadzībām tiek nodrošināta piemērota aprūpe

Aprūpētājs atbalsta un sekmē bērna vispārējo attīstību atbilstoši bērna individuālajam potenciālam. Viņš/ viņa nodrošina bērna iekļaušanu un līdzdalību.

3. Aprūpētāji, kuri rūpējas par bērniem ar īpašām vajadzībām, saņem papildu specializētu apmācību un atbalstu. Bērnu aizsardzības dienesti un/vai aprūpes organizācija nodrošina aprūpētājam nepārtrauktu apmācību un atbalstu, lai viņš/ viņa spētu aprūpēt bērnu ar īpašām vajadzībām.

4. Aprūpētājs sadarbojas ar speciālistiem

Aprūpētājs lūdz atbalstu un sadarbojas ar kompetentām iestādēm un speciālistiem, lai apmierinātu bērna īpašās vajadzības.

C) Brīdinājuma signāli

- Nav bērniem ar īpašām vajadzībām piemērotu aprūpes veidu.
- Ārpusģimenes aprūpes vietā netiek ņemtas vērā bērna īpašās vajadzības.
- Bērns ar īpašām vajadzībām nesaņem piemērotu aprūpi.
- Aprūpētājs nesaņem atbilstošu informāciju, apmācību un/vai atbalstu, lai aprūpētu bērnu ar īpašām vajadzībām.
- Sadarbība starp aprūpētājiem un speciālistiem nepastāv vai neatbilst prasībām.
- Speciālistiem, kuri ārstē bērnu, nav nepieciešamās kvalifikācijas, lai aprūpētu/ārstētu bērnus ar īpašām vajadzībām.

14. standarts Bērns/jaunietis tiek nepārtraukti gatavots patstāvīgai dzīvei

Bērns/jaunietis saņem atbalstu, lai nākotnē viņš/viņa spētu kļūt par pašpalāvīgu, pašpietiekamu un aktīvu sabiedrības locekli. Viņam/viņai ir pieejama izglītība un tiek sniegta iespēja apgūt dzīves prasmes un vērtības.

Tiek veicināta bērna/jaunieša pašcieņa. Tas palīdz bērnam/jaunietim justies stipram un pārliecinātam, saskaroties ar grūtībām.

„Mātes pienākums ir uzaudzina bērņus par cilvēkiem, kuriem ir vērtības, pašcieņa, spējas un spēks pārdzīvot sāpes, lai turpinātu dzīvot savu dzīvi.”

(Aprūpētājs no Lietuvas, kods 17.08.02)

„Būtu jāuzsver audzinātāja klātbūtnes nepieciešamība un jālūdz viņam palīdzība. [...] Saimniecības daļas vadītājam aprūpes organizācijā vajadzētu būt kā audzinātājam, kurš var palīdzēt apgūt galdniecības iemaņas; tāpat būtu noderīgi iemācīties, kā remontēt automašīnu un dzīvokli. [...] Ja, dzīvojot jauniešu mājā, jums izdosies atrast darbu [...], jums nekā netrūks. [...] tie, kas dara vairāk, iegūst vairāk, bet tie, kuri dara mazāk, iegūst mazāk.”

(Zēns no Igaunijas, kods 7.01.02)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Uzrauga bērna/jaunieša attīstību, gatavojoties patstāvīgai dzīvei, saskaņā ar aprūpes plānu. • Nodrošina, ka bērnam/jaunietim ir pieejama optimāla izglītība.
Aprūpes organizācija	• Nodrošina piemērotus pamatapstākļus un programmas, kuru mērķis ir palīdzēt bērnam/jaunietim kļūt patstāvīgam.
Aprūpētājs	• Atbalsta bērna/jaunieša centienus uzsākt patstāvīgu dzīvi.

B) Vadlīnijas

1. Aprūpētājs sniedz individualizētu apmācību un atbalstu

Aprūpētājs nodrošina, ka bērns/jaunietis saņem izglītību un atbalstu, kas sekmē pašpietiekamas personības izveidi, saskaņā ar aprūpes plānā norādītajām vajadzībām. Aprūpētāja uzmanības lokā ietilpst šādi aspekti:

- bērns/jaunietis tiek mudināts uzņemties ikdienas pienākumus; atbilstoši savam sapratnes līmenim bērns/jaunietis rūpējas par sevi, kā arī nodarbojas ar naudas, juridiskiem, apdrošināšanas un citiem praktiskiem jautājumiem;
- bērnam/jaunietim palīdz iekļauties sociālajā tīklā un uzturēt saikni ar šajā tīklā iesaistītajiem cilvēkiem;
- aprūpētājs noskaidro bērna/jaunieša intereses un plāno aktivitātes, kuras veicina viņa/viņas zināšanu un dzīves prasmju pilnveidi.

2. Sagatavošana patstāvīgai dzīvei norisinās kā nepārtraukts process

Aprūpētājs ar aprūpes organizācijas atbalstu sagatavo bērnu/jaunieti patstāvīgai dzīvei. Šis process norisinās saskaņā ar individuālo aprūpes plānu.

Aprūpes plānā bērna/jaunieša sagatavošana patstāvīgai dzīvei tiek uzskatīta par nepārtrauktu procesu. Tajā tiek ņemti vērā atbilstošie pamatapstākļi un iespējas un/vai programmas, kuru mērķis ir palīdzēt bērnam/jaunietim kļūt patstāvīgam.

3. Bērnam/jaunietim tiek piedāvātas pašpilnveides iespējas/programmas

Aprūpes organizācija un aprūpētājs rada iespējas un/vai programmas, kurās bērns/jaunietis tiek iemācīts uzņemties atbildību, pieņemt vērtības un normas un attīstīt dzīves prasmes.

Bērns/jaunietis piedalās pašpilnveides iespēju/programmu izstrādē, īstenošanā un izvērtēšanā.

4. Bērnām/jaunietim ir pieejama viskvalitatīvākā izglītība

Bērnām/jaunietim ir pieejamas vislabākās iespējamās izglītības formas un viņš/viņa tiek mudināts gūt no tām labumu atbilstoši savam potenciālam un interesēm.

Bērns jaunietis tiek mudināts iesaistīties gan mācību programmas, gan fakultatīvajās aktivitātēs atbilstoši savām individuālajām interesēm.

C) Brīdinājuma signāli

- Aprūpes plānā nav paredzēta sagatavošana patstāvīgai dzīvei.
- Nav pieejamas pašpilnveides iespējas/programmas.
- Bērnām/jaunietim ir liegta iespēja izmantot pašpilnveides iespēju/ programmu priekšrocības.
- Bērnām/jaunietim šķiet, ka viņš/viņa netiek pienācīgi sagatavots patstāvīgai dzīvei un nesaņem nepieciešamo atbalstu.
- Bērns/jaunietis netiek integrēts sociālajā tīklā.
- Bērns/jaunietis netiek mudināts izglītoties.
- Bērns/jaunietis nepavada savu brīvo laiku produktīvi.
- Bērns/jaunietis netiek uzklauts.

3. standartu grupa

Aprūpes izbeigšanas process

Termins „aprūpes izbeigšanas process” apzīmē procesu, kura laikā bērns/jaunietis kļūst neatkarīgs, atgriežas savā izcelsmes ģimenē vai pārvācas uz citu ārpusģimenes aprūpes vietu. Šis process sastāv no lēmuma, izvēlēšanās procesa un pēcaprūpes atbalsta.

Šajā standartu grupu ietilpst šādi standarti:

- 15. standarts: Aprūpes izbeigšanas process tiek rūpīgi plānots un īstenots.
- 16. standarts: Aprūpes izbeigšanas procesā tiek īstenota efektīva un atbilstoša komunikācija.
- 17. standarts: Bērnām/jaunietim ir tiesības piedalīties aprūpes izbeigšanas procesā.
- 18. standarts: Tiek nodrošināta pēcaprūpes uzraudzība, nepārtraukts atbalsts un saskarsmes iespējas.

15. standarts Aprūpes izbeigšanas process tiek rūpīgi plānots un īstenots

Aprūpes izbeigšanas process ir svarīgs posms bērnu ārpusģimenes aprūpē un tiek rūpīgi plānots un īstenots. Tas tiek galvenokārt balstīts uz bērna/jaunieša individuālo aprūpes plānu.

Bērns/jaunietis tiek atzīts par ekspertu savas aprūpes kvalitātes jomā. Viņa/viņas atbildes reakcija ir svarīgs aprūpes sistēmas kvalitātes un attiecīgā aprūpes modeļa turpmākas pilnveides priekšnoteikums.

„Mentors ierosināja regulāras plānošanas sanāksmes ar visām iesaistītajām pusēm, šajā gadījumā – ģimeni (vecvecākiem un tēvu), bērniem un bērnu aizsardzības dienestu pārstāvi. Vienā no plānošanas sanāksmēm viņi visi nolēma, ka vecākajai mātai vajadzētu palikt aprūpes organizācijā un ka diviem pārējiem bērniem vajadzētu pavadīt vairāk laika kopā ar ģimeni. Visas iesaistītās puses bija apmierinātas ar šo lēmumu.”

(Sociālais darbinieks no Bulgārijas, kods 3.08.01)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Uzrauga un atbalsta aprūpes izbeigšanas procesa plānošanu un īstenošanu. • Saskaņo sadarbību starp visām iesaistītajām pusēm.
Aprūpes organizācija	• Nodrošina aprūpes izbeigšanas procesa plānošanu un īstenošanu atbilstoši aprūpes plānam. • Profesionāli un smalkjūtīgi atbalsta bērnu/jaunietu visā procesa laikā. • Sadarbojas ar izcelsmes ģimeni.
Aprūpētājs	• Kopā ar iesaistītajām pusēm plāno aprūpes izbeigšanas procesu. • Īsteno aprūpes izbeigšanas procesu saskaņā ar aprūpes plānu. • Sadarbojas ar izcelsmes ģimeni.

B) Vadlīnijas

1. Aprūpes izbeigšanas process tiek rūpīgi plānots un īstenots

Aprūpētājs plāno un īsteno aprūpes izbeigšanas procesu saskaņā ar aprūpes plānu un kopā ar bērnu/jaunietu. Šis process tiek īstenots pakāpeniski, ciktāl tas atbilst bērna vislabākajām interesēm.

Bērnam/jaunietim ir tiesības noteikt, cik lielā mērā viņa/viņas izcelsmes ģimenei vajadzētu piedalīties aprūpes procesa izbeigšanas plānošanā un īstenošanā.

Nepieciešamības gadījumā aprūpētājs konsultējas ar dažāda profila speciālistu grupu.

2. Bērns/jaunietis tiek atzīts par ekspertu savas aprūpes kvalitātes jomā

Aprūpētājs lūdz bērnam/jaunietim novērtēt aprūpes kvalitāti. Aprūpētājs paziņo šo vērtējumu aprūpes organizācijai, lai tā noteiktu, vai nepieciešams pilnveidot aprūpes sistēmas kvalitāti un attiecīgo aprūpes modeli.

3. Aprūpes izbeigšanas procesa pamatā ir individuālais aprūpes plāns

Aprūpes plānā ir noteikts bērna/jaunieša attīstības stāvoklis, izvirzīti mērķi un pasākumi un uzskaitīti resursi, kas nepieciešami bērna/jaunieša atbalstīšanai aprūpes izbeigšanas procesa laikā. Aprūpes plāns un tā īstenošana tiek regulāri izvērtēti.

Aprūpes plānā arī tiek ņemta vērā bērna/jaunieša turpmākā dzīve pēc aprūpes procesa izbeigšanas, formulējot pēcaprūpes vadlīnijas.

4. Atgriešanās izcelsmes ģimenē vai pārvākšanās uz citu ārpusģimenes aprūpes vietu tiek rūpīgi sagatavota

Ja bērnam/jaunietim jāatgriežas savā izcelsmes ģimenē vai jāpārvācas uz citu ārpusģimenes aprūpes vietu, bērnu aizsardzības dienesti, pašreizējais un nākamais aprūpētājs, kā arī izcelsmes ģimene sadarbojas.

Bērns/jaunietis aktīvi piedalās lēmumu pieņemšanas procesā un sagatavošanā atbilstoši savam sapratnes līmenim.

5. Tiek organizēts atvadu pasākums bērnam/jaunietim, kuram tiek pārtraukta aprūpe

Tiek organizēts atbilstošs atvadu pasākums bērnam/jaunietim, lai atzīmētu viņa/viņas nākamā dzīves posma sākumu. Tas tiek īstenots saskaņā ar bērna/jaunieša iepriekšējo dzīves pieredzi un viņa/viņas vēlmēm.

6. Pēc aprūpes procesa izbeigšanas bērnam/jaunietim ir pieejams atbalsts un konsultācijas

Bērnu aizsardzības dienesti un aprūpes organizācija nodrošina pēcaprūpes atbalstu un konsultācijas.

C) Brīdinājuma signāli

- Aprūpes izbeigšanas process netiek rūpīgi plānots un/vai īstenots.
- Aprūpes izbeigšanas process netiek ņemts vērā individuālajā aprūpes plānā.
- Iesaistītās puses nepiekrīt aprūpes izbeigšanas plānam.
- Bērns/jaunietis nejūtas iesaistīts aprūpes izbeigšanas procesā.
- Bērns/jaunietis un/vai izcelsmes ģimene nepiedalās aprūpes izbeigšanas procesa plānošanā un īstenošanā.
- Netiek ņemta vērā bērna/jaunieša spēja novērtēt savas aprūpes kvalitāti.

16. standarts Aprūpes izbeigšanas procesā tiek īstenota efektīva un atbilstoša komunikācija

Visas aprūpes izbeigšanas procesā iesaistītās puses saņem visu būtisko informāciju atbilstoši savai lomai šajā procesā. Vienlaikus bērnam/jaunietim un viņa/viņas izcelsmes ģimenei ir tiesības uz privātumu un drošību.

Visa informācija tiek paziņota bērnam/jaunietim un viņa/viņas izcelsmes ģimenei saprotamā un piemērotā veidā.

„Tas, ka viņai būs jāpārvācas uz jauniešu māju vienai un jāatstāj brāļi un māsa, viņu uztrauc, apbēdina un sagādā raizes. [...] Kādu dienu meitene apmeklēja jauniešu māju, lai iepazītos ar jauno vidi. Tur viņa satika citu meiteni no šīs iestādes [...], kura izstāstīja viņai, ka šeit jūtas ļoti ērti, viņai ir iespējas pabūt vienatnē un sava privātā telpa. [...] Meitenei patika tas, ko viņa redzēja un dzirdēja jauniešu mājā. Pēkšņi visas viņas bažas tika izklidētas. Tagad viņa ir daudz optimistiskāka un viņai ir jauni nākotnes sapņi.”

(Ziemeļkipras meitenes stāsts, kods 21.02.05)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Nodrošina, ka visas iesaistītās puses saņem un saprot nepieciešamo informāciju, lai spētu rūpīgi saplānot un īstenot aprūpes izbeigšanas procesu. • Gādā par informācijas konfidencialitāti apstrādi.
Aprūpes organizācija	• Gādā par to, lai aprūpētājs komunicētu ar bērnu/jaunieti viņam/viņai piemērotā veidā.
Aprūpētājs	• Nodrošina, ka bērns/jaunietis saņem un saprot visu būtisko informāciju par aprūpes izbeigšanas procesu. • Komunicē ar bērnu/jaunieti tā, ka viņš/viņa aprūpes izbeigšanas procesā jūtas nepiespiesti. • Sadarbojas ar izcelsmes ģimeni.

B) Vadlīnijas

1. Svarīgā informācija tiek profesionāli apstrādāta

Bērnu aizsardzības dienesti, aprūpes organizācija un aprūpētājs apzinās, cik svarīgi ir sniegt bērnam/jaunietim un viņa/viņas izcelsmes ģimenei visu svarīgo informāciju.

Bērnu aizsardzības dienesti profesionāli apstrādā visu svarīgo informāciju.

Tas nodrošina konfidencialitāti, pareizu dokumentēšanu un brīvu piekļuvi visām iesaistītajām pusēm.

2. Bērns/jaunietis ir pienācīgi informēts par aprūpes izbeigšanas procesu

Aprūpētājs nodrošina, ka bērns/jaunietis ir informēts un saprot visu svarīgo informāciju par aprūpes izbeigšanas procesu. Bērns/jaunietis tiek īpaši informēts par dažādām turpmākās dzīves iespējām un aspektiem, kad viņš/viņa vai nu kļūs patstāvīgs, atgriezīsies pie izcelsmes ģimenes vai pārvāksies uz citu ārpusģimenes aprūpes vietu.

3. Tiek nodrošināta komunikācijas atbilstība noteiktam prasību kopumam

Visām iesaistītajām pusēm, kuras sniedz atbalstu bērnam/jaunietim aprūpes izbeigšanas procesā, ir jāatbilst vismaz šādiem kritērijiem:

- viņi prot lietot bērnu/jauniešu domāšanai atbilstošu valodu;
viņi izveido ciešas attiecības ar bērnu/jaunietu, ir apveltīti ar labu klausīties prasmi un ir saprotoši, iejūtīgi un pacietīgi, ļaujot bērnam/jaunietim justies nepiespiesti;
- viņi rada draudzīgu un komfortablu komunikācijas vidi.

4. Bērns, izcelsmes ģimene, aprūpes organizācija un bērnu aizsardzības dienesti sadarbojas

Sadarbība starp pusēm, kuras ir iesaistītas atbalsta sniegšanā bērnam/jaunietim aprūpes izbeigšanas procesā, tiek nostiprināta, savstarpēji paziņojot svarīgo informāciju, īstenojot atbilstošu komunikāciju un savstarpēji uzticoties. Šīs puses:

- rīkojas saskaņā ar tiesību aktu, noteikumu un Q4C standartu prasībām;
- iekļauj šo standartu (16.) bērnu aizsardzības dienestu, aprūpes organizācijas un aprūpētāju norādījumos un darba metodēs;
- ir bērna aprūpes tīkla sastāvdaļa.

C) Brīdinājuma signāli

- Bērns/jaunietis jūtas nepareizi saprasts.
- Tiek pārkāptas bērna/jaunieša tiesības uz privāto dzīvi.
- Bērns/jaunietis un/vai citas iesaistītās puses nevar piekļūt sniegtajai informācijai vai nesaprot to.
- Nenotiek informācijas apmaiņa.
- Bērnam/jaunietim šķiet, ka komunikācija ar viņa/viņas aprūpētāju ir nepietiekama.
- Nenotiek komunikācija starp bērnu/jaunietu un viņa/viņas izcelsmes ģimeni un/vai sociālo vidi.

17. standarts Bērnam/jaunietim ir tiesības piedalīties aprūpes izbeigšanas procesā

Aprūpes izbeigšanas procesa pamatā ir individuālais aprūpes plāns. Bērnam/jaunietim ir tiesības paust savu viedokli un ar pašreizējo situāciju un turpmāko dzīvi saistītas vēlmes. Viņš/viņa piedalās aprūpes izbeigšanas procesa plānošanā un īstenošanā.

„Meitenes līdzdalība procesa plānošanā sniedz viņai iespēju personīgi pārliecināties, kā tiek pieņemts lēmums, uzzināt, cik ilgi viņa vēl varēs palikt iestādē un plānot brīdi, kad viņa dosies mājās.”

(Sociālais darbinieks no Portugāles, kods 24.07.01)

„Kad mana māte [...] atrada mājokli, mans tēvs man teica, ka es varu atgriezties mājās, taču es to nevēlējos, jo man patika gan skola, gan aktivitātes [...] Es atgriezos mājās pēc savas 18. dzimšanas dienas [...] Es esmu apmierināts ar savu izvēli.”

(Zēns no Grieķijas, kods 11.02.04)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti • Nodrošina bērna/jaunieša līdzdalību.

Aprūpes organizācija	• Nodrošina visu prasību, kas saistītas ar bērna/jaunieša līdzdalību aprūpes izbeigšanas procesā, izpildi.
Aprūpētājs	• Sniedz bērnam/jaunietim iespēju piedalīties aprūpes izbeigšanas procesā. • Iesaista bērnu/jaunieti aprūpes izbeigšanas plānošanas un īstenošanas procesā atbilstoši viņa/viņas sapratnes līmenim. • Sadarbojas ar izcelsmes ģimeni.

B) Vadlīnijas

1. Turpmāk uzskaitīto prasību izpildei būtu jānodrošina bērna/jaunieša līdzdalība

Visas puses, kas ir iesaistītas aprūpes izbeigšanas procesā, ņem vērā un izpilda vismaz šādas prasības, kuras nodrošina, ka:

- bērns/jaunietis izmanto savas tiesības un piedalās aprūpes izbeigšanas procesa plānošanā un īstenošanā;
- bērns/jaunietis tiek uzklauts un mudināts paust savus plānus, šaubas un cerības;
- tiek atbalstīti bērna/jaunieša patstāvīgi pieņemtie lēmumi atbilstoši viņa/viņas sapratnes līmenim;
- bērns tiek uzskatīts par savas dzīves ekspertu;
- izcelsmes ģimene piedalās aprūpes izbeigšanas procesā;
- bērnam/jaunietim tiek sniegta iespēja noteikt, cik lielā mērā var tikt iesaistīta izcelsmes ģimene;
- bērns/jaunietis tiek uzklauts un atbalstīts birokrātisku un juridisku procedūru gaitā.

2. Bērns/jaunietis saņem visu būtisko informāciju

Aprūpētājs gādā par to, lai bērns/jaunietis saņemtu visu būtisko informāciju, kas palīdz viņam/viņai pieņemt lēmumus aprūpes izbeigšanas procesā.

Viņš/viņa pārliecinās, ka bērns/jaunietis saprot sniegto informāciju.

3. Aprūpes izbeigšanas procesa plānošanas un īstenošanas pamatā ir individuālais aprūpes plāns

Bērns piedalās sava individuālā aprūpes plāna izstrādē. Aprūpes plānā tiek ņemti vērā viņa/viņas uzskati, kā arī visi mērķi un resursi, kas nepieciešami aprūpes izbeigšanas procesa pienācīgai plānošanai un īstenošanai.

C) Brīdinājuma signāli

- Nav izveidots minimālo prasību kopums attiecībā uz bērna/jaunieša līdzdalību aprūpes izbeigšanas procesā.
- Netiek īstenots minimālo prasību kopums.
- Bērns/jaunietis uzskata, ka viņš/viņa nav pietiekami iesaistīts aprūpes izbeigšanas procesā.
- Bērns/jaunietis nejūtas labi informēts.
- Aprūpes izbeigšanas procesa plānošana un īstenošana netiek balstīta uz individuālo aprūpes plānu.
- Bērns/jaunietis uzskata, ka ar viņu nerēķinās.
- Svarīgi lēmumi tiek pieņemti bez bērna/jaunieša piedalīšanās.
- Bērnam/jaunietim ir uzticēts vairāk atbildības nekā viņš/viņa spēj uzņemties.
- Bērns/jaunietis netiek nedz uzklauts, nedz atbalstīts birokrātisku un juridisku procedūru gaitā.

18. standarts Tiek nodrošināta pēcaprūpes uzraudzība, nepārtraukts atbalsts un saskarsmes iespējas

Kad bērns/jaunietis ir pametis ārpusģimenes aprūpes vietu, viņam/viņai ir iespēja saņemt palīdzību un atbalstu. Aprūpes organizācija cenšas nodrošināt to, lai viņš/viņa neuztvertu aprūpes izbeigšanas procesu kā jaunu un smagu traucēkli.

Ja jaunietis ir sasniedzis pilngadību, aprūpes organizācijai vajadzētu turpināt piedāvāt atbalstu un saskarsmes saglabāšanas iespējas.

„Atskanēja durvju zvans [...] Es atvēru durvis, un tur, apkrāpies ar pārtikas maisiņiem, stāvēja mans sociālais darbinieks, kurš man vaicāja: „Vai vēlies kopā ar mani ieturēt maltīti?” Tas bija tieši tas, kas man bija vajadzīgs. [...] Viņš mani neplānoti apciemoja un nedaudz uzkavējās – tikai manis dēļ. Tas bija lielisks vakars, un tonakt es cieši aizmiglu.”

(Puisis no Norvēģijas, kods 22.01.01)

„Taču SOS bērnu ciemats vienmēr spēj sniegt zināmu mierinājumu, jo mēs nepametam viņus, kad viņi ir devušies projām no ciemata, un reizēm iespēja atgriezties – pat uz neilgu laiku – sniedz viņiem nepieciešamo stabilitātes sajūtu..”

(Aprūpes organizācijas direktors no Portugāles, kods 24.07.02)

A) Pienākumi

Bērnu aizsardzības dienesti	• Nodrošina pēcaprūpes uzraudzību un nepārtrauktu atbalstu pirms un pēc pilngadības sasniegšanas. • Veicina bērna/jaunieša saskarsmi ar cilvēku loku, kas bija emocionāli svarīgs aprūpes laikā.
Aprūpes organizācija	• Nodrošina pēcaprūpes plāna izstrādi un īstenošanu. • Nodrošina pēcaprūpes uzraudzībai un nepārtrauktam atbalstam nepieciešamos resursus un pārliecinās, ka bērnam ir iespēja saglabāt saikni ar bijušo aprūpētāju un cilvēku loku, kas bija emocionāli svarīgs aprūpes laikā.
Aprūpētājs	• Kopā ar bērnu/jaunieti izstrādā un īsteno pēcaprūpes plānu. • Veic pēcaprūpes uzraudzību, sniedz bērnam/jaunietim atbalstu un veicina bērna/jaunieša saskarsmi ar cilvēku loku, kas bija emocionāli svarīgs aprūpes laikā.

B) Vadlīnijas

1. Pēcaprūpes uzraudzība un atbalsts tiek balstīts uz pēcaprūpes plānu

Aprūpes organizācija un aprūpētājs kopā ar bērnu/jaunieti izstrādā un īsteno pēcaprūpes plānu. Šis plāns tiek balstīts jau uz pastāvošo individuālo aprūpes plānu. Pēcaprūpes plānā izmantotās metodes ir īsumā raksturotas aprūpes organizācijas rakstiskajā apliecinājumā.

Svarīgi, lai pēcaprūpes plāns atbilstu individuālajām īpatnībām un ietvertu bērna/jaunieša iepriekšējo dzīves pieredzi. Parasti pēcaprūpes plānā ir noteikts bērna/jaunieša attīstības stāvoklis, izvirzīti mērķi un pasākumi un uzskaitīti resursi, kas nepieciešami bērna/jaunieša atbalstīšanai pēcaprūpes laikā.

2. Tiek nodrošināta bērna/jaunieša pēcaprūpes uzraudzība un tiek sniegts atbalsts

Aprūpētājs novēro bērna turpmāko dzīvi un nepieciešamības gadījumā atbalsta bērnu/jaunieti saskaņā ar pēcaprūpes plānu. Viņa/viņas rīcībā ir šim nolūkam nepieciešamie resursi. Aprūpētājs cenšas nezaudēt saikni ar bērnu/jaunieti.

3. Bērnajam/jaunajam ir iespēja saglabāt saikni ar sev emocionāli svarīgu cilvēku loku

Bijusī aprūpes organizācija nodrošina resursus saiknes saglabāšanai starp bērnu/jaunieti un cilvēku loku, kas viņam/viņai bija emocionāli svarīgs aprūpes laikā. Kādreizējais aprūpētājs veicina šos kontaktus.

C) Brīdinājuma signāli

- Nav pēcaprūpes plāna.
- Netiek veikta pēcaprūpes uzraudzība un/vai netiek sniegts atbalsts.
- Bērns/jaunietis nav/vai ir nepietiekoši iesaistīts pēcaprūpes plāna izstrādē.
- Bērns/jaunietis atsakās no pēcaprūpes uzraudzības un/vai atbalsta.
- Pēc 18 gadu sasniegšanas jaunietis vairs nesaņem atbalstu.
- Bērnajam/jaunajam nav iespēju saglabāt saikni ar cilvēku loku, kas viņam/viņai bija emocionāli svarīgs aprūpes laikā.

Aprūpes process

Aprūpes izbeigšanas
process

Svarīgāko terminu vārdnīca

Izcelsmes ģimene

Ģimenes locekļi, ar kuriem bērnu saista radniecīgas saites, piemēram, īstie vecāki, brāļi un māsas un citi radnieki.

Aprūpētājs

Ģimenes loceklis vai profesionāls darbinieks, kurš rūpējas par bērnu/jaunieti. Tie var būt gan aprūpētāji ģimenes tipa aprūpes vidē, gan aprūpes iestādēs.

Aprūpes organizācija

Organizācija, kas atbild par bērna/jaunieša ikdienas ārpusģimenes aprūpi. Tā var izpausties kā bērna iekārtošana audžuģimenē vai cita veida ģimenes tipa aprūpes (piem., SOS bērnu ciemati) vai institucionālās aprūpes nodrošināšana.

Individuālais aprūpes plāns

Plāns, kura mērķis ir virzīt bērna individuālo fizisko, kognitīvo, emocionālo un sociālo attīstību. Tas tiek sastādīts lēmumu pieņemšanas procesā un tiek pilnveidots un īstenots visā ārpusģimenes aprūpes procesā. Parasti aprūpes plānā ir atspoguļots bērna attīstības stāvoklis, nosprausti mērķi un pasākumi un uzskaitīti resursi, kas nepieciešami bērna vispārējās attīstības sekmēšanai. Šis plāns palīdz pieņemt svarīgus lēmumus ārpusģimenes aprūpes procesa laikā.

Bērns

Jebkurš cilvēks, kurš nav sasniedzis 18 gadu vecumu.

Bērnu aizsardzības dienesti

Organizācijas, institūcijas, dienesti un/vai iestādes, kuras atbild par aprūpes, atbalsta un/vai aizsardzības sniegšanu tiem bērniem/jauniešiem, kuru bioloģiskā ģimene vai aprūpētājs neapmierina viņu vajadzības. Bērnu aizsardzības dienesti sniedz informāciju un organizē sociālo un medicīnisko aprūpi, juridisko jautājumu kārtošānu un/vai aizbildniecību. Bērnu aizsardzības dienesti var būt sabiedriskas vai privātas organizācijas (jauniešu labdarības organizācijas, nevalstiskas organizācijas utt.).

Bērni ar īpašām vajadzībām

Bērni, kuriem psiholoģisku, fizisku vai intelektuālu nepilnību, kultūras izcelsmes, piedzīvotās ļaunprātīgās izmantošanas, nevērīgas attieksmes vai citu faktoru dēļ nepieciešama īpaša aizsardzība un aprūpe, kuru sniedz īpaši sagatavoti aprūpētāji vai terapeiti ārpusģimenes aprūpes laikā.

Dažāda profila speciālistu grupa

Darbinieku grupa, kas atbild par bērna vispārējo attīstību periodā, kad viņš/viņa atrodas ārpusģimenes aprūpē. Tā sastāv no aprūpētājiem, audzinātājiem un aprūpes organizācijas atbalsta darbiniekiem (psihologiem, sociālajiem darbiniekiem utt.).

Pielikums

Atsauces

uz Konvenciju par bērnu tiesībām (UN CRC)¹

1989. gadā Apvienoto Nāciju Ģenerālā Asambleja pieņēma Konvenciju par bērnu tiesībām un atvēra to ratifikācijai; visas Eiropas valstis ir to ratificējušas. Ratificējot šo konvenciju, valsts apņemas darīt visu, kas ir tās spēkos, lai īstenotu konvencijas noteikumus un aizsargātu savas jurisdikcijas bērnus no viņu tiesību pārkāpšanas. UN CRC iespējams izmantot dažādos veidos, trīs no tiem ir:

- juridisks instruments: UN CRC var būt noteikta loma jurisprudencē vai precedenta tiesībās;
- izglītojošs vēstījums;
- sociālpolitisks instruments.

Bērnu tiesības nav tikai bērna tiesiskais statuss. Tas nenozīmē tikai likumus, lēmumus vai noteikumus. Tas ietver arī valdības pienākumu realizēt bērnu tiesības un nodrošināt tās ikvienā sabiedriskā aspektā. UN CRC var izmantot, lai norādītu valdībām uz pienākumu nepildīšanu.

Konvencija par bērnu tiesībām (CRC) satur izglītojošu vēstījumu, kurš ir svarīgs arī bērnu ārpusģimenes aprūpē. Konvencijas izglītojošais vēstījums ir iekļauts koncepcijās, kuru izcelsme meklējama pedagoģijas speciālistu un bērnu psihologu teorijās. Šādu koncepciju piemēri no CRC ir:

- bērna labākās intereses (3. panta 1. punkts);
- topošās spējas (5. pants);
- brieduma pakāpe (12. pants);
- cieņa (7 dažādās vietās visā konvencijas tekstā).

Pedagogu, psihologu un arī vecāku un aprūpētāju uzdevums ir īstenot šīs koncepcijas praksē. Noteiktos punktos konvencijā sniegti tieši norādījumi audzinātājiem, tostarp vecākiem (3., 5. un 18. pants), izglītības darbiniekiem/skolām (28., 29. pants) un bērnu aizsardzības dienestiem/sociālās aprūpes organizācijām (3. panta 1. un 3. punkts).

Šis atsauces dokuments sniedz pārskatu par Apvienoto Nāciju Konvencijas par bērnu tiesībām pantiem, kuros ietverti ar Q4C standartiem saistītie noteikumi. Šo noteikumu pārskats ir pieejams Q4C CD diskā.

¹ Šis atsauces sagatavoja organizācija „Defence for Children International” no Nīderlandes

Panti no Konvencijas par bērnu tiesībām, kuros ietverti ar Q4C standartiem saistītie noteikumi

1. standarts: Bērns un viņa/viņas izcelsmes ģimene saņem atbalstu lēmumu pieņemšanas procesā

Bērnam: Panti: 3. (1. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13. un 39.

Vecākiem: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13. un 18. (2. punkts).

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1., 2. un 3. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 18. (2. punkts), 19., 20. (1. punkts), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2., 3. (1. un 2. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 19. un 20. (1. punkts), 39.

2. standarts: Bērnam ir tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā

Bērnam: Panti: 9. (2. punkts), 12., 13., 17.

Vecākiem: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 18. (1. punkts).

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 5., 12., 13., 17., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2. (1. punkts), 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17.

3. standarts: Profesionāls lēmumu pieņemšanas process nodrošina bērnam vislabāko iespējamo aprūpi

Bērnam: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 6. (2. punkts), 19., 20. (1. punkts), 23. (1., 2. un 3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Vecākiem: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 18. (1. punkts), 20. (3. punkts), 23. (1., 2. un 3. punkts), 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 5., 6. (2. punkts), 23. (1., 2. un 3.), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2., 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 20. (3. punkts), 23. (1., 2. un 3. punkts), 39.

4. standarts: Brāļi un māsas netiek šķirti

16. pants

5. standarts: Pārejas process uz jaunajām mājām ir rūpīgi sagatavots un smalkjūtīgi īstenots

Bērnam: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 19., 20. (1. un 3. punkts), 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 5., 6. (2. punkts), 20. (3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2., 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 20. (3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

6. standarts: Ārpusģimenes aprūpes process norisinās saskaņā ar individuālu aprūpes plānu

Bērnam: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 19., 20. (1. un 3. punkts), 23. (1. punkts), 25., 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 20. (3. punkts), 23. (1. punkts), 25., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12. un 13., 17., 20. (3. punkts), 23. (1. punkts), 25., 39.

7. standarts: Bērna ārpusģimenes aprūpes vieta atbilst viņa/viņas vajadzībām, dzīves situācijai un sākotnējai sociālajai videi

Bērnam: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 6. (2. punkts), 8., 19., 20. (1. un 3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. punkts), 8., 20. (3. punkts), 6. (2. punkts), 20. (3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: 3. (1. punkts), 6. (2. punkts), 8., 20. (3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

8. standarts: Bērns nezaudē saikni ar savu izcelsmes ģimeni

Bērnam: Panti: 9. (3. punkts), 20. (3. punkts).

Vecākiem: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (3. punkts), 18. (1. punkts) un 2.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (3. punkts), 18. (2. punkts), 20. (3. punkts).

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (3. punkts), 18. (2. punkts), 20. (3. punkts).

9. standarts: Aprūpētājiem ir atbilstoša kvalifikācija un darba apstākļi

Bērnam: Panti: 3. (1. punkts), 2., 3., 6. (2. punkts), 19., 20. (1. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 3. (3. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 3. (3. punkts), 39., 23. (1. punkts).

10. standarts: Aprūpētāja attiecības ar bērnu balstās uz sapratni un cieņu

Bērnam: Panti: 23. (1. punkts), 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2., 3. (1. punkts), 6. (2. punkts), 23. (1. punkts), 39.

11. standarts: Bērnam ir tiesības aktīvi piedalīties lēmumu, kuri tieši ietekmēs viņa/viņas dzīvi, pieņemšanā

Bērnam: Panti: 9. (2. punkts), 12., 13., 17.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: 2., 3. (1. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13. 17.

12. standarts: Bērns saņem aprūpi piemērotos dzīves apstākļos

Bērnam: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 6. (2. punkts), 15., 20. (1. punkts), 26., 27., 28., 31.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 15., 23. (1. punkts), 25., 26., 27., 28., 31., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 6. (2. punkts), 3. (1. punkts), 11. (1. punkts), 15., 23. (1. punkts), 25., 26., 27., 28., 31., 39.

13. standarts: Bērni ar īpašām vajadzībām saņem atbilstošu aprūpi

Bērnam: Panti: 3. (1., 2. un 23. punkts), 6. (2. punkts), 19., 20. (1. punkts), 23. (1., 2. un 3. punkts), 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 23. (1., 2. un 3. punkts), 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 2., 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 23. (1., 2. un 3. punkts), 39.

14. standarts: Bērns/jaunietis tiek nepārtraukti gatavots patstāvīgai dzīvei

Bērnam: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 19., 20. (1. punkts), 26., 28., 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 26., 28., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 26., 28., 39.

15. standarts: Aprūpes izbeigšanas process tiek rūpīgi plānots un īstenots

Bērnām: Panti: 3. (1. punkts), 3. (2. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 19., 20. (1. punkts), 25., 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 26., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 17., 26., 39.

16. standarts: Aprūpes izbeigšanas procesā tiek īstenota efektīva un atbilstoša komunikācija.

Bērnām: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 16., 17., 19., 20. (1. punkts), 23. (1. punkts), 39.

Vecākiem: Panti: 5., 17., 3. (1. punkts), 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 16., 18. (1. un 2. punkts).

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 16., 17., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 3. (1. un 3. punkts), 5., 6. (2. punkts), 9. (2. punkts), 12., 13., 16., 17., 39.

17. standarts: Bērnām/jaunietim ir tiesības piedalīties aprūpes izbeigšanas procesā.

Bērnām: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 5., 6. (2. punkts), 18. (2. punkts), 19., 20. (1. punkts), 26., 39.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 18. (2. punkts), 39., 23. (1. punkts), 26.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 3. (1. punkts), 39., 23. (1. punkts), 26.

18. standarts: Tiek nodrošināta pēcaprūpes uzraudzība, nepārtraukts atbalsts un saskarsmes iespējas.

Bērnām: Panti: 3. (1. un 2. punkts), 6. (2. punkts), 19., 20. (1. punkts), 26., 39.

Vecākiem: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6., 18. (1. un 2. punkts), 26.

Bērnu aizsardzības dienestiem vai aprūpes organizācijām: Panti: 3. (1. punkts), 5., 6. (2. punkts), 18. (2. punkts), 23. (1. punkts), 26., 39.

Atbildīgajai personai vai aprūpētājam: 3. (1. punkts), 5., 6. punkts, 23. (1. punkts), 26., 39.

